

Nr 10.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar rörande egentliga statsutgifter för budgetåret 1952/53 under tionde huvudtiteln, avseende anslagen inom handelsdepartementets verksamhetsområde, jämte i ämnet väckta motioner.

(1:a avd.)

Handelsdepartementet.

1:o) **Handelsdepartementet: Avlöningar.** I propositionen nr 1 har Kungl. Maj:t under tionde huvudtiteln (punkt 1, s. 1—3 av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1952) föreslagit riksdagen att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för handelsdepartementet, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53, dels ock till Handelsdepartementet: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 628 200 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 487 700 kronor.

Med förmålan att hösten 1951 i handelsdepartementet inrättats en provisorisk byrå med uppgift att bereda vissa frågor framför allt på utrikeshandelns och folkförsörjningens område, har departementschefen föreslagit, att en särskild tjänst inrättas för den befattningshavare, som leder byråns arbete. Tjänsten har ansetts böra tills vidare placeras i Cg 37. Departementschefens förslag innebär ytterligare, att en tjänst som extra ordinarie förste kanslisekreterare i Ce 29 avföres från personalförteckningen.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslås vidare, att en kontorsbiträdestjänst i Ca 8 utbytes mot en kanslibiträdestjänst i Ca 11 samt att medel beräknas för två kontoristtjänster i Ce 13 i stället för två kanslibiträdestjänster i Ce 11.

Kostnader för skrivhjälp åt departementets kommittéer ha hittills i huvudsak bestritts från kommittéanslaget. För att rationalisera skrivarbetet har det syntts lämpligt, att departementet i största möjliga utsträckning tillhandahåller skrivhjälp åt kommittéerna. I anledning härav föreslås, att

departementets anslag för nästa budgetår höjes med 20 000 kronor och kommittéanslaget sänkes med motsvarande belopp.

I övrigt innebär förslaget allenast automatiska kostnadsökningar.

Utskottet. På av departementschefen anförda skäl vill utskottet tillstyrka förslaget om inrättande av en ny tjänst i lönegraden Cg 37. Mot de förordade ändringarna i personalförteckningen har utskottet icke funnit något vara att erinra liksom ej heller mot kostnadsberäkningarna.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för handelsdepartementet, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1952;

b) godkänna följande avlöningsstat för handelsdepartementet, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöning till departementschefen	31 500
2. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslags-</i> <i>vis</i>	253 300
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal	197 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	146 300

Summa kronor 628 200;

c) till *Handelsdepartementet*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 628 200 kronor.

2:o) *Handelsdepartementet*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2, s. 3 och 4), innebärande en anslagshöjning av 100 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Handelsdepartementet*: *Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 64 100 kronor.

3:o) *Handelsdepartementet*: *Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, s. 4), innebärande en anslagshöjning av 5 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Handelsdepartementet*: *Utövande av statskontroll å krigsmaterieltillverkningen* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 25 000 kronor.

Kommerskollegium med underlydande myndigheter och kårer.

4:o) **Kommerskollegium: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 4, s. 5—14) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för kommerskollegium, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53, dels ock till **Kommerskollegium: Avlöningar** för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 973 200 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehått

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Nordenson m. fl.* (I: 276) och den andra inom andra kammaren av herr *Birke* (II: 330), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta att inom kommerskollegii monopolutredningsbyrå utöka antalet tjänster dels å avdelningen för specialundersökningar i enlighet med kommerskollegii förslag, redovisat i 1949 års statsverksproposition, tionde huvudtiteln, dels å nyupprättad avdelning för analys av pris- och marknadsförhållanden i enlighet med kommerskollegii förslag, redovisat i 1952 års statsverksproposition, tionde huvudtiteln, samt att bevilja härför erforderliga medel,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Bergvall* (I: 277) och den andra inom andra kammaren av herr *Kollberg m. fl.* (II: 329), i vilka hemställts, att riksdagen måtte besluta utöka antalet tjänster inom kommerskollegii monopolutredningsbyrå med en 1:e aktuarie och två amanuenser för inrättande av en ny avdelning för analys av pris- och marknadsförhållanden i enlighet med det kommerskollegii förslag, som återgivits i årets statsverksproposition, 10:e huvudtiteln, samt bevilja härför erforderliga medel.

Kommerskollegii åberopade i 1949 års statsverksproposition, tionde huvudtiteln, redovisade förslag innebär inrättande av fyra nya tjänster, nämligen en för förste aktuarie i Ce 29, en för aktuarie i Ce 24 och två för amanuens i Ce 22. Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna I: 276 och II: 329.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 605 100 kronor.

Kommerskollegium har hemställt bl. a. om inrättande å monopolutredningsbyrån av fyra befattningar, nämligen en för förste aktuarie med arvode motsvarande löneklass 29, två för amanuens i Cg 22 och ett biträde i Ce 6. Dessa tjänster avses skola ingå i en ny avdelning för analys av pris- och marknadsförhållanden, varom kollegium framställt önskemål i petita för budgetåren 1947/48—1950/51 (se bl. a. X ht 1949 s. 6—8 och 1950 s. 10). Kollegium har förutsatt, att nyetableringssakkunniga föreslå att verksam-

heten för analys av pris- och marknadsförhållanden upptages snarast möjligt.

Departementschefen föreslår, att en på handels- och administrativa byrån placerad tjänst såsom byråsekreterare i Ca 24 utbytes mot en tjänst såsom förste byråsekreterare i Ca 29 samt att den till elektriska byrån hörande tjänsten såsom förste byråingenjör i Ca 27 omvandlas till byrådirektörstjänst i Ca 31.

Departementschefen har anmält, att nyetableringssakkunniga den 20 september 1951 inkommit med betänkande med förslag till lag om skydd mot samhällsskadlig konkurrensbegränsning. I anslutning härtill har departementschefen beträffande frågan om utökning av monopolutredningsbyrån med personal för analys av pris- och marknadsförhållanden framhållit, att det slutliga ställningstagandet torde få anstå i avvaktan på behandlingen av nyetableringssakkunnigas betänkande, beträffande vilket samtliga remissyttranden ännu icke inkommit. Departementschefen förutsätter, att tills vidare statens priskontrollnämnd har sin uppmärksamhet riktad på de konkurrensbegränsande åtgärdernas inverkan på prissättningen och på pris- och marknadsförhållandena efter upphävandet av konkurrensbegränsande avtal. Priskontrollnämnden synes departementschefen även böra, under nära samarbete med monopolutredningsbyrån, i den utsträckning som är möjlig avdela särskild personal för undersökningar av hithörande spörsmål.

Beträffande biträdespersonalen föreslås att anslaget höjes med 5 600 kronor för anställande av ytterligare ett biträde för skriv- och kontorsgöromål.

Befattningen såsom instruktör i hemslöjd föreslås uppförd å kollegii stat, med placering i Cg 26. Vidare tillstyrker departementschefen, att byrådirektören å sjöfartssociala avdelningen uppflyttas från Ca 29 till Ca 31 samt förste aktuarien å statistiska byråns avdelning för sjöfartsstatistik och förste byråsekreteraren å fartygsinspektionsbyrån från Ca 27 till Ca 29.

Kostnaderna för undersökningarna rörande industriens kapitalinvesteringar i egna anläggningar m. m. och för den preliminära bearbetningen av produktionsuppgifterna för industrien föreslås skola från och med nästa budgetår bestridas från kollegii avlönings- och omkostnadsanslag. Detsamma synes departementschefen böra vara fallet med förekommande undersökningar rörande bruttoinkomster och kostnader i utlandet vid utrikes sjöfart.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslås, att fem kanslibiträdestjänster i Ca 11 utbytas mot tre kansliskrivartjänster i Ca 15 och två kontoristtjänster i Ca 13 samt att fyra kontorsbiträdestjänster i Ca 8 utbytas mot två kontoristtjänster i Ca 13 och två kanslibiträdestjänster i Ca 11 ävensom att medel beräknas till tre kontoristtjänster i Ce 13 i stället för till två kanslibiträdestjänster i Ce 11 och en kontorsbiträdestjänst i Ce 8.

Utskottet. Det i motionerna I: 276 och II: 330 gjorda yrkandet om inrättande av fyra nya tjänster å kommerskollegii monopolutredningsbyrå, såvitt avser den planerade tredje avdelningen för fortlöpande analyser av pris- och marknadsförhållanden, överensstämmer med vad kollegium i anslags-äskandena för nästa budgetår föreslagit. I motionerna I: 277 och II: 329 har framförts samma yrkande, dock att antalet tjänster minskats med en, avsedd för biträde i Ce 6.

Utskottet vill erinra, att nyetableringssakkunniga den 20 september 1951 avgivit betänkande med förslag till lag om skydd mot samhällsskadlig konkurrensbegränsning. Över betänkandet ha yttranden inforrats från ett stort antal myndigheter och organisationer. Utskottet vill i anslutning härtill framhålla, att de sakkunniga bl. a. föreslagit en utbyggnad av kollegii monopolutredningsbyrå, varvid två olika organisationsförslag framlagts. Enligt vad utskottet inhämtat är remissbehandlingen ännu icke avslutad. Utskottet anser det därför riktigast, att med ställningstagande till den i motionerna berörda frågan får anstå i avvaktan på att ärendet slutbehandlats av Kungl. Maj:t. Såvitt utskottet kan finna, torde någon olägenhet icke vara förenad härmed, då utskottet i likhet med departementschefen förutsätter, att tills vidare statens priskontrollnämnd har sin uppmärksamhet riktad på de konkurrensbegränsande åtgärdernas inverkan på prissättningen och på pris- och marknadsförhållandena efter upphävandet av konkurrensbegränsande avtal ävensom att priskontrollnämnden under nära samarbete med monopolutredningsbyrån, i den utsträckning som är möjlig, avdelar särskild personal för undersökningar av hithörande spörsmål. Med hänsyn till det anförda finner utskottet sig böra avstyrka motionerna I: 276 och II: 330, såvitt nu är i fråga, samt I: 277 och II: 329.

I motionerna I: 276 och II: 330 har jämväl hemställts om förstärkning av personalbeståndet å monopolutredningsbyråns avdelning för specialundersökningar. Av skäl som utskottet anfört i det föregående och då härtill kommer, att, såvitt utskottet kunnat finna, kommerskollegium i sina petita till årets riksdag icke framlagt förslag om personalförstärkning beträffande denna avdelning, avstyrkas sistnämnda båda motioner i jämväl nu berörd del.

Mot Kungl. Maj:ts förslag i övrigt under förevarande punkt har utskottet icke funnit något vara att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 276 och II: 330 samt I: 277 och II: 329,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kommerskollegium vidtaga de ändringar, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1952;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	887 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	10 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	615 700
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	459 600
	<hr/>
	Summa kronor 1 973 200;

c) till *Kommerskollegium*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 973 200 kronor.

5:o) *Kommerskollegium*: *Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 5, s. 14—16), innebärande en huvudsakligen av prisstegringar och medelsåtgången betingad anslagshöjning av 116 800 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommerskollegium*: *Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 372 300 kronor.

6:o) *Bergsstaten*: *Avlöningar*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 6, s. 16 och 17), innebärande en anslagshöjning av 25 300 kronor, beroende dels av löneklassförändringar m. m. och dels av utbyte av 3 kontorsbiträdesbefattningar i Ca 8 mot kanslibiträdesbefattningar i Ca 11, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för bergsstaten vidtaga den ändring, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1952;

b) godkänna följande avlöningsstat för bergsstaten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	96 700
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	16 200
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	35 800
	<hr/>
	Summa kronor 148 700;

c) till *Bergsstaten*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 148 700 kronor.

7:o) **Bergsstaten: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 7, s. 17 och 18), innebärande oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bergsstaten: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 22 600 kronor.

8:o) **Sprängämnesinspektionen: Avlöningar.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 8, s. 18 och 19), som innebär, förutom automatiska kostnadsförändringar, att tjänsten som förste byråingenjör uppflyttas från Ca 27 till Ca 29 och att arvudet till inspektionens militärassistent höjes med 100 kronor, får utskottet — under erinran att anslaget för innevarande budgetår uppförts med 73 600 kronor — hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för sprängämnesinspektionen vidtaga den ändring, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1952;

b) godkänna följande avlöningsstat för sprängämnesinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	44 800
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	20 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	20 900

Summa kronor 87 200;

c) till *Sprängämnesinspektionen: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 87 200 kronor.

9:o) **Sprängämnesinspektionen: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 9, s. 20), innebärande oförändrat anslagsbelopp, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sprängämnesinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 15 000 kronor.

10:o) **Fartygsinspektionen: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 10, s. 20—23) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för fartygsinspektionen, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för fartygsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53, dels ock

till Fartygsinspektionen: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 507 300 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 393 800 kronor.

Departementschefen föreslår, att förste fartygsinspektörerna uppflyttas till 31 lönegraden. Beträffande andre fartygsinspektörerna kan departementschefen för närvarande icke tillstyrka en högre lönegradsplacering av tjänsterna för befattningshavare med civilingenjörsutbildning än 26 lönegraden och av tjänsterna för övriga inspektörer än 24 lönegraden. Tjänstbenämningen andre fartygsinspektör föreslås skola utbytas mot benämningen fartygsinspektör.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslås, att en kontorsbiträdestjänst i Ca 8 vid fartygsinspektionens distriktskontor i Göteborg utbytes mot en kontoristtjänst i Ca 13 och att vid vart och ett av de sex övriga distriktskontoren en kontorsbiträdestjänst i Ca 8 omvandlas till befattning som kanslibitråde i Ca 11.

Utskottet tillstyrker de föreslagna ändringarna i personalförteckningen för fartygsinspektionen och har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för fartygsinspektionen vidtaga de ändringar, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1952;

b) godkänna följande avlöningsstat för fartygsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, förslagsvis	337 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	46 100
3. Rörligt tillägg, förslagsvis	124 000

Summa kronor 507 300;

c) till *Fartygsinspektionen*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 507 300 kronor.

11:o) *Fartygsinspektionen*: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 11, s. 23), innebärande en av belastningen på anslaget och inträdda kostnadsökningar föranledd anslagshöjning av 12 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Fartygsinspektionen: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 92 000 kronor.

12:o) *Skeppsmättningsväsendet: Avlöningar*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 12, s. 24 och 25), som innebär, förutom anslagsuppräknning på grund av verkställd arvodesreglering, höjning med 200 kronor av det till biträde åt skeppsmättningskontrollören i Göteborg nu utgående arvodet å högst 2 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Skeppsmättningsväsendet: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 40 200 kronor.

13:o) *Skeppsmättningsväsendet: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 13, s. 25 och 26), innebärande en anslagsökning av 2 700 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Skeppsmättningsväsendet: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 14 700 kronor.

14:o) *Sjöbefälsskolorna: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 14, s. 26—30) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för sjöbefälsskolorna, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för sjöbefälsskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53, dels ock till *Sjöbefälsskolorna: Avlöningar* för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 875 200 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 712 000 kronor.

Departementschefen tillstyrker, att vaktmästarbefattningen vid sjöbefälsskolan i Härnösand uppflyttas från Ca 9 till Ca 10. Vidare föreslås, att arvodena till skolläkarna vid sjöbefälsskolorna höjas så, att det fasta arvodet bestämmes till 480 kronor samt det rörliga arvodet till 2 kronor 10 öre för varje under helt läsår närvarande lärjunge och till 1 krona 20 öre för varje under kortare tid än helt läsår närvarande lärjunge.

På anförda skäl föreslås, att till personalförteckningen fogas en anmärkning av innehåll, att en befattning såsom lektor å nautiska linjen skall hållas obesatt, så länge en dylik befattningshavare innehar förordnande att vara rektor vid sjöbefälsskola.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att ändra personalförteckningen för sjöbefälsskolorna i enlighet med vad som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1952;

b) godkänna följande avlöningsstat för sjöbefälsskolorna, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

U t g i f t e r:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	394 200
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	7 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	351 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	136 400

Summa kronor 889 200

S ä r s k i l d a u p p b ö r d s m e d e l:

Hyror och hyresersättningar 14 000

Nettoutgift kronor 875 200;

c) till *Sjöbefälsskolorna*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 875 200 kronor.

15:o) **Sjöbefälsskolorna: Omkostnader. Sjöbefälsskolorna: Stipendier.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 15 och 16, s. 30 och 31), innebärande beträffande förstnämnda anslag oförändrad medelsanvisning och beträffande sistnämnda anslag en höjning med 1 500 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1952/53 anvisa

a) till *Sjöbefälsskolorna*: *Omkostnader* ett förslagsanslag av 42 200 kronor;

b) till *Sjöbefälsskolorna*: *Stipendier* ett anslag av 11 500 kronor.

16:o) **Sjöbefälsskolorna: Kompletteringskurs vid högre tekniskt läroverk.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 17, s. 31 och 32) att till ifrågasvarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 4 900 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 500 kronor.

Kungl. Maj:ts förslag innebär höjning av arvodena till lärarna vid nu ifrågasvarande kompletteringskurs och införande av undervisning i elektroteknik. Härvid förutsättes, att arvodena bestämmas i enlighet med de grunder, som angivas i 5 § kungörelsen angående timarvoden till vissa lärare

vid civila och militära skolor. Vidare föreslås, att arvodet till kursens ledare höjes med 100 kronor till 600 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna: Kompletteringskurs vid högre tekniskt läroverk* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 4 900 kronor.

17:o) *Sjöbefälsskolorna: Navigationslärarkurs*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 18, s. 33) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 800 kronor.

För budgetåret 1949/50 anvisades under rubriken *Navigationsskolorna* ett reservationsanslag av 11 300 kronor till *navigationslärarkurs*. Någon sådan kurs kom emellertid icke till stånd under budgetåret 1949/50 och icke heller under något av budgetåren 1950/51 och 1951/52, när icke tre kompetenta sökande anmälde sig till deltagande i kursen under något av nämnda år.

Departementschefen tillstyrker, att *navigationslärarkurs* anordnas under budgetåret 1952/53, därest minst tre sökande anmäla sig till kursen. Vidare förordas vissa av kommerskollegium föreslagna höjningar av lärar- och vaktmästararvodena. Departementschefen föreslår, att, därest riksdagen icke har något att erinra däremot, till det nya anslaget torde få överföras en vid innevarande budgetårs utgång förefintlig reservation å det för budgetåret 1949/50 anvisade anslaget till *Navigationsskolorna: Navigationslärarkurs*.

Utskottet tillstyrker, att *navigationslärarkurs* må under angiven förutsättning anordnas under nästa budgetår. Mot vad departementschefen i övrigt anfört och föreslagit har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Sjöbefälsskolorna: Navigationslärarkurs* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 800 kronor.

Bergsbruk, industri, hantverk, teknisk forskning m. m.

18:o) *Sveriges geologiska undersökning: Avlöningar*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 19, s. 34 och 35), innebärande, förutom automatiska kostnadsökningar, att 4 100 kronor anvisas för kameralt biträde till verkets sekreterare, får utskottet — under erinran att anslaget för innevarande budgetår uppförts med 531 100 kronor — hemställa,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för Sveriges geologiska undersökning, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	231 100
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	253 400
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	154 200

Summa kronor 638 700;

b) till *Sveriges geologiska undersökning*: *Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 638 700 kronor.

19:o) *Sveriges geologiska undersökning*: **Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 20, s. 35 och 36), innebärande en av automatiska kostnadsförändringar föranledd anslagshöjning av 26 600 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning*: *Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 188 800 kronor.

20:o) *Sveriges geologiska undersökning*: **Inredning och utrustning av nya lokaler.** Under erinran om att riksdagen för innevarande budgetår anvisat 16 000 kronor för ändamålet får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 21, s. 36 och 37) hemställa,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning*: *Inredning och utrustning av nya lokaler* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 21 000 kronor.

21:o) *Sveriges geologiska undersökning*: **Malmletning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 22, s. 37 och 38), innebärande en anslagshöjning av 78 000 kronor för att möjliggöra att malmletningsverksamheten skall kunna även i fortsättningen bedrivas i huvudsakligen samma omfattning som hittills, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning*: *Malmletning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

22:o) *Sveriges geologiska undersökning*: **Jordartskartering inom Norrbottens län.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 23, s. 38 och 39), som avser medelsanvisning för ifrågavarande arbetens fortsatta bedrivande och avslutande under nästa budgetår, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Jordartskartering inom Norrbottens län* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 27 500 kronor.

23:o) **Sveriges geologiska undersökning: Agrogeologiska kartor över sydvästra Skåne.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 24, s. 39 och 40), varigenom två kartblad beräknas kunna befordras till trycket jämte beskrivningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Sveriges geologiska undersökning: Agrogeologiska kartor över sydvästra Skåne* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 23 000 kronor.

24:o) **Vissa kostnader för statens gruvegendom.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 25, s. 40 och 41) att till ifrågakvarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 40 000 kronor.

Departementschefen har framhållit, att enligt hans mening samtliga skatter för legodriften — således även fastighetsskatten — böra såsom utgörande kostnader för ifrågakvarande gruvrörelse i första hand bestridas från statsverkets inkomster av denna. Härav följer, att anslaget till **Vissa kostnader för statens gruvegendom** enligt departementschefens åsikt icke bör belastas med skatter för legodriften i vidare mån än som betingas av att statens inkomster av legodriften äro otillräckliga för att bestrida skatteutgifterna. Då nämnda inkomster åtminstone för närvarande äro betydande och med hänsyn även till belastningen å anslaget under budgetåret 1950/51 har någon höjning av anslaget icke nu syns vara behöfvlig.

Utskottet tillstyrker den äskade medelsanvisningen och har icke något att erinra mot vad departementschefen i samband därmed anför.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Vissa kostnader för statens gruvegendom* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 40 000 kronor.

25:o) **Statens provningsanstalt: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 26, s. 41—43) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53, dels ock till Statens provningsanstalt: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 310 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 102 500 kronor.

Departementschefen tillstyrker den anslagsuppräknig, som påkallas av att reglerad befordringgång beredes ingenjörspersonalen i anslutning till de vid kommunikationsverken tillämpade principerna. Vidare föreslås ändrad anställningsform — överföring från extra till extraordinarie anställning — för en elektromekaniker, en elektriker och tre provberedare.

I övrigt föreslås endast automatiska kostnadsförändringar.

Utskottet har funnit sig böra godtaga Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens provningsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	313 100
2. Arvode, bestämt av Kungl. Maj:t	1 200
3. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i> ..	208 400
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal...	472 300
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	315 000

Summa kronor 1 310 000;

b) till *Statens provningsanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 310 000 kronor.

26:o) *Statens provningsanstalt*: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 27, s. 43 och 44), innebärande en huvudsakligen av kostnadsstegringar föranledd anslagshöjning av 27 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens provningsanstalt*: Omkostnader för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 241 500 kronor.

27:o) *Statens provningsanstalt*: Utrustning. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 28, s. 45) får utskottet — under erinran om att motsvarande anslag för innevarande budgetår uppförts med 150 000 kronor — hemställa,

att riksdagen må till *Statens provningsanstalt*: Utrustning för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 120 000 kronor.

28:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 29, s. 45—47) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53, dels ock till Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 1 986 800 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 461 500 kronor.

Under budgetåret 1950/51 uppgingo de sammanlagda utgifterna under anstaltens avlönings- och omkostnadsanslag till inemot 1 710 000 kronor och inkomsterna till drygt 1 025 000 kronor. Nettoutgiften, vilken anger omfattningen av försöksanstaltens egen forskning, uppgick sålunda till i runt tal 700 000 kronor. Under innevarande och nästa budgetår väntas inkomsterna efter hand öka. För budgetåret 1952/53 emotses sålunda en inkomst av 1 815 000 kronor. Departementschefen är i princip beredd förordna en mot denna inkomsthöjning svarande uppräknig av anslaget, vilket å andra sidan innebär att nettoutgiften och därmed anstaltens egen forskning under nästa budgetår bör hållas i huvudsak oförändrad. Från denna utgångspunkt tillstyrker departementschefen, att avlöningsanslaget höjes med 520 000 kronor. Vidare föreslås ändrad anställningsform — överföring från extra till extra ordinarie anställning — för en försöksledare. I övrigt innebär förslaget allenast automatiska kostnadsändringar.

Utskottet anser sig böra godtaga de av departementschefen verkställda anslagsberäkningarna och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för flygtekniska försöksanstalten, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	96 200
2. Arvoden, bestämda av Kungl. Maj:t	13 500
3. Avlöningar till extra tjänstemän, verkstadsarbetare och tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i> ..	1 047 300
4. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal..	439 800
5. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	390 000

Summa kronor 1 986 800;

b) till *Flygtekniska försöksanstalten: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 986 800 kronor.

29:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 30, s. 47—50), innebärande en av inträdda prisstegringar och emotsedd utvidgning av försöksanstaltens verksamhet föranledd anslagshöjning av 119 100 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Flygtekniska försöksanstalten: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 515 300 kronor.

30:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Komplettering av maskiner och utrustning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 31, s. 50 och 51), som innebär anskaffning av utrustning till mättekniska avdelningen och verkstadsavdelningen, får utskottet — under erinran om att motsvarande anslag för löpande budgetår uppförts med 255 000 kronor — hemställa,

att riksdagen må till *Flygtekniska försöksanstalten: Komplettering av maskiner och utrustning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 62 000 kronor.

31:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning för vindtunnelanläggning m. m.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågavarande ändamål (punkt 32) har riksdagen redan fattat beslut (riksdagens skrivelse nr 81), varom utskottet velat här

erinra.

32:o) **Statens hantverksinstitut: Avlöningar till viss personal.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 33, s. 52—55) att dels godkänna av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för statens hantverksinstitut, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens hantverksinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53, dels ock till Statens hantverksinstitut: Avlöningar till viss personal för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 336 700 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 279 700 kronor.

Departementschefen föreslår, att befattningen som expeditionsvakt uppflyttas från Ce 9 till Ce 10.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i proposition den 28 december 1951 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslås, att en tjänst som kanslibitråde i Ca 11 utbytes mot en tjänst som kansliskrivare i Ca 15, att en tjänst som kontorsbiträde i Ca 8 utbytes mot en tjänst som kanslibitråde i Ca 11 samt att medel beräknas för en tjänst som kanslibitråde i Ce 11 i stället för en tjänst som kontorsbiträde i Ce 8. Beloppet för styrelsearvoden föreslås uppräknat med 600 kronor. Vidare förordas, att arvodet till den deltidsanställda bibliotekarien höjs med 300 kronor. I övrigt föreslås automatiska kostnadsförändringar.

Utskottet tillstyrker den äskade medelsanvisningen och hemställer alltså, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens hantverksinstitut, som angivits i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1952;

b) godkänna följande avlöningsstat för statens hantverksinstitut, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	101 700
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	5 900
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	150 400
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	78 700

Summa kronor 336 700;

c) till *Statens hantverksinstitut: Avlöningar till viss personal* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 336 700 kronor.

33:o) *Statens hantverksinstitut: Vissa omkostnader.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 34, s. 55), innebärande en anslagshöjning av 18 000 kronor, som motiveras av höjda bränslekostnader samt ökad förbrukning av elektrisk ström och vatten, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens hantverksinstitut: Vissa omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 50 000 kronor.

34:o) *Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 35, s. 55 och 56), som innebär en anslagshöjning av 25 000 kronor — motsvarande en med hänsyn till storleken av statens nuvarande bidrag skäligt avvägd del av inträdda utgiftsökningar med avseende å löner, arvoden och materiel — hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens hantverksinstitut: Bidrag till kursverksamheten m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 170 000 kronor.

35:o) *Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 36, s. 56 och 57) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Näsgård m. fl.* (I: 278) och den andra inom andra kammaren av herr *Svennsson i Alingsås m. fl.* (II: 326), hemställt, att riksdagen ville för budgetåret 1952/53 besluta om anvisning av anslag för utrustning och inredning vid statens hantverksinstitut räknat till 75 000 kronor i huvudsak i enlighet med den disposition, som styrelsen för institutet föreslagit i sina riksdagspetita för nästkommande budgetår.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 326.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 25 000 kronor.

Styrelsen för statens hantverksinstitut har hemställt, att anslaget för nästa budgetår höjes med 50 000 kronor. Anslaget skulle därigenom uppgå till ett belopp av 75 000 kronor, vilket är avsett att fördelas på utrustning till de olika avdelningarna inom institutet enligt en å s. 56 och 57 i propositionen återgiven sammanställning.

Styrelsen framhåller, att den begränsat sina yrkanden till vad som för dagen anses oundgängligt för verksamhetens ändamålsenliga bedrivande. Enär institutets verksamhet är inriktad på den högre hantverkstekniska utbildningen och på specialutbildning, föranledd av näringsgrenarnas alltmera tekniska och specialbetonade prägel, anser styrelsen, att institutet i utrustningshänseende bör tillgodoses på sådant sätt att dess centrala och vägledande ställning kan uppehållas bland yrkesmännen. Styrelsen framhåller vidare vikten av att för framtiden ett välanpassat utrustningsanslag kontinuerligt ställes till institutets förfogande, då det är nödvändigt att ersätta förefintlig utrustning, som blivit försliten eller föråldrad.

Departementschefen har ansett sig i nuvarande läge icke kunna tillstyrka någon höjning av utrustningsanslaget.

Utskottet vill erinra, att kostnaderna för hantverksinstitutets verksamhet bestridas dels av statsmedel, dels av inkomster från dess kurs-, informations- och publikationsverksamhet, dels ock av bidrag från olika näringsorganisationer.

Utskottet inser väl betydelsen av att institutets verksamhet, som fyller en viktig uppgift för hantverkets och småindustriens utveckling, understödjes och främjas. Ett ökat statsbidrag till institutet för en intensifiering av det arbete, som där bedrivs, genom ett bättre tillgodoseende av institutets utrustningsbehov vore alltså synnerligen önskvärt. Utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad på frågan. Med hänsyn till den avvägning, som måste göras beträffande anslagen för olika handelsändamål, och med förmålan att utskottet i särskilt utlåtande denna dag tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag om tilläggsanslag av 50 000 kronor till bidrag till hantverksinstitutets kursverksamhet m. m., anser sig utskottet förhindrat att för närvarande föreslå någon höjning av ifrågavarande anslag. De i ämnet väckta motionerna avstyrkas alltså.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 278 och II: 326, till *Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 25 000 kronor.

36:o) *Statens hantverksinstitut: Särskilda rationaliseringsundersökningar.* I två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Petrén* (I: 279) och den andra inom andra kammaren av herr *Kristensson* i Osby *m. fl.* (II: 323), har hemställts, att riksdagen måtte till *Bidrag till statens hantverksinstitut: Särskilda rationaliseringsundersökningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 50 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 323.

Styrelsen för statens hantverksinstitut har äskat ett anslag av 50 000 kronor för särskilda rationaliseringsundersökningar på hantverkets och småindustriens område. Departementschefen har ansett sig icke kunna förorda förslaget i fråga.

Utskottet vill erinra, att rationaliseringsverksamheten inom hantverket och den mindre industrien har i stort bedrivits och utvecklats på grundval av de intäkter, som inflyta dels genom bidrag från branschorganisationer och dels genom ersättning från enskilda företag för utförda uppdrag.

Utskottet är väl medvetet om den stora betydelse, som detta rationaliseringsarbete har både för landets näringsliv i allmänhet och för småindustriens utövare i synnerhet. Liksom då det gällde frågan om ökat bidrag till institutets utrustningsbehov, anser sig utskottet av därvid åberopade skäl icke heller kunna tillstyrka det nu gjorda yrkandet om anslag till institutets rationaliseringsverksamhet. Utskottet förutsätter, att institutet prövar alla möjligheter att öka sina inkomster från enskilt håll.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må avslå motionerna I: 279 och II: 323.

37:o) *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien.* *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i utlandet.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 37 och 38, s. 57—59), innebärande beträffande förstnämnda anslag en av den allmänna stegringen av löner och priser föranledd höjning med 22 000 kronor och beträffande sistnämnda anslag oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1952/53 anvisa

a) till *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Akademien* ett anslag av 152 000 kronor;

b) till *Bidrag till Ingenjörsvetenskapsakademien: Tekniskt-vetenskaplig och industriell representation i utlandet* ett reservationsanslag av 57 600 kronor.

38:o) **Statens tekniska forskningsråd.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 39, s. 59—61), innebärande en anslagshöjning av 8 700 kronor, som motiverats av dels automatiska kostnadsändringar, dels höjning av arvodet till rådets kamrerare med 600 kronor, dels ock höjning i vad avser omkostnader med 2 900 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens tekniska forskningsråd* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 66 700 kronor.

39:o) **Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 40, s. 61—63), innebärande en av den inträdda löne- och pristegringen föranledd anslagshöjning av 205 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Tekniskt-vetenskaplig forskning m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 245 000 kronor.

40:o) **Statens kommitté för byggnadsforskning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 41, s. 63 och 64) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 58 800 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Lindblom* och *Petrén* (I: 205) och den andra inom andra kammaren av herr *Nihlfors m. fl.* (II: 276), hemställts, såvitt här är i fråga, att riksdagen måtte till Statens kommitté för byggnadsforskning för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 70 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 276.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 49 500 kronor.

Statens kommitté för byggnadsforskning har hemställt, att anslaget för nästa budgetår höjes med 20 500 kronor. Av detta belopp avses 18 500 kronor till avlöning åt sekreterare och annan personal, 1 000 kronor till kostnader för bränsle, lyse och vatten samt 1 000 kronor för övriga expenser.

Departementschefen har ansett förevarande anslag böra uppräknas med hänsyn till ökningen av det rörliga tillägget till den personal, som för närvarande är lönegradsplacerad, och till lönegradsuppflyttning av en teknisk assistent. Departementschefen beräknar härför ett belopp av 5 200 kronor. Vidare tillstyrker departementschefen, att anslaget höjes för ökning av arvodena till biträdespersonalen och kamreraren med i runt tal 2 600 kronor.

Anslagsposten till bränsle, lyse och vatten föreslås med hänsyn till belastningen höjd med 1 000 kronor. I fråga om medel till övriga expenser har departementschefen icke tillstyrkt höjning med större belopp än 500 kronor. Då departementschefen icke i vidare mån än nu sagts ansett sig kunna biträda kommitténs hemställan om ökad medelsanvisning under förevarande anslag, föreslås detta för nästa budgetår uppfört med 58 800 kronor.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag innebär en uppräknig av förevarande anslag med 9 300 kronor och skiljer sig från av statens kommitté för byggnadsforskning gjorda anslagsäskanden — med vilka det motionsvis framställda yrkandet överensstämmer — i huvudsak däri, att medel, 10 000 kronor, icke av Kungl. Maj:t begärts för anställande hos kommittén av ytterligare en teknisk assistent. Utskottet har icke blivit övertygat om att något omedelbart behov föreligger av ifrågavarande personalförstärkning, varför utskottet saknar anledning frångå Kungl. Maj:ts förslag, som jämväl i övrigt tillstyrkes. Utskottet vill i detta sammanhang erinra om att Kungl. Maj:t i proposition nr 128 till årets riksdag äskat ett anslag av 100 000 kronor till bidrag till viss upplysningsverksamhet rörande byggnadstekniska frågor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 205 och II: 276, såvitt här är i fråga, till *Statens kommitté för byggnadsforskning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 58 800 kronor.

41:o) **Byggnadsforskning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 42, s. 64 och 65) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 330 000 kronor.

Vidare har i de under nästföregående punkt omförmälda båda likalydande motionerna I: 205 av herrar *Lindblom* och *Petrén* och II: 276 av herr *Nihlfors m. fl.* hemställts, såvitt här är i fråga, att riksdagen måtte till Byggnadsforskning för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 300 000 kronor.

Statens kommitté för byggnadsforskning har hemställt, att anslaget för nästa budgetår höjes med 200 000 kronor, och har till stöd härför anfört i huvudsak följande.

Enligt en av kommittén företagen undersökning är produktiviteten inom byggnadsindustrien för närvarande icke högre än i slutet av 1930-talet. Kommittén ställer detta förhållande i samband med den förhållandevis ringa forskningsverksamheten på byggnadsområdet. De flesta företagen på detta område äro små, framhåller kommittén, och ha ej den ekonomiska

ryggrad, som fordras för att kunna bedriva ett systematiskt och på längre sikt vinstgivande forskningsarbete; ej heller bedriva storföretagarna någon mera omfattande forskning såvitt kommittén har sig bekant. Kommittén anser att det arbete, som nedlägges på forskning och utveckling på byggnadsområdet, ej står i rimlig proportion till byggnadsproduktionens betydelse och att det allmänna på grund av sitt engagemang i denna produktion starkt bör stödja sådan forskningsverksamhet. För att kunna fylla sin uppgift på ett med hänsyn till byggnadsfackets betydelse godtagbart sätt skulle kommittén i och för sig behöva mer än en fördubbling av det nuvarande anslagsbeloppet. Kommittén anför vidare bl. a., att summan av sökta bidrag från anslaget för innevarande budgetår uppgått till 725 000 kronor och att anslagets realvärde i hög grad reducerats till följd av stegrade priser och löner. Kommittén finner nödvändigt att ett anslag av 500 000 kronor ställes till förfogande för nästa budgetår.

Departementschefen har framhållit, att forskningsverksamheten inom byggnadsområdet enligt hans mening i likhet med övrig teknisk-vetenskaplig forskning i väsentlig mån bör inriktas på sådana problem, vilkas lösning åtminstone på längre sikt kan bidra till produktivitetens höjande. Departementschefen förutsätter, att statens kommitté för byggnadsforskning i största möjliga utsträckning stödjer en så inriktad forskning. Ehuru det i och för sig är önskvärt att ramen för ifrågavarande forskningsverksamhet vidgas, anser departementschefen sig icke för närvarande kunna tillstyrka en höjning av anslaget med högre belopp än 30 000 kronor.

Utskottet. Det är självfallet angeläget, att alla försök att förbättra och förbilliga byggnadsindustrien stödjas och främjas. Byggnadsforskningen har givetvis härvid ej minst i betraktande av de stora byggnadsbehov, som föreligger, en betydelsefull uppgift att fylla. Utskottet finner därför väl motiverat, att förevarande anslag, som under ett flertal år utgått med oförändrat belopp, höjes. Utskottet är dock icke berett förorda en sådan avsevärd anslagshöjning som i motionerna föreslagits utan anser sig böra stanna vid Kungl. Maj:ts förslag, som innebär en uppräknig av anslaget med 30 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 205 och II: 276, såvitt här är i fråga, till *Byggnadsforskning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 330 000 kronor.

42:o) **Bidrag till svenska träforskningsinstitutet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 43, s. 65 och 66) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 673 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 600 000 kronor.

Departementschefen föreslår, att statsbidraget till institutet höjes med sammanlagt 4 016 kronor i anledning av redan företagen uppräknig av

arvodet åt den nuvarande styresmannen och lönen åt den avdelningschef, som icke innehar professur vid tekniska högskolan. Departementschefen tillstyrker vidare, att bidraget höjes med 66 084 kronor till ökat rörligt tillägg åt institutets personal och med 2 900 kronor i anledning av stegrade städningskostnader.

Utskottet har icke något att erinra mot den verkställda anslagsberäkningen och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska träforskningsinstitutet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 673 000 kronor.

43:o) **Bidrag till svenska textilforskningsinstitutet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 44, s. 66 och 67), innebärande en anslagshöjning av 12 600 kronor — som föranledes av en omräkning enligt gällande grunder av det rörliga tillägget till institutets nuvarande, av statsmedel avlönade personal — hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska textilforskningsinstitutet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 106 600 kronor.

44:o) **Bidrag till metallografiska institutet.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 45, s. 67 och 68), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till metallografiska institutet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 23 700 kronor.

45:o) **Bidrag till institutet för konserveringsforskning.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 46, s. 68 och 69) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 200 000 kronor.

Departementschefen, som utgår från att institutets huvudbyggnad skall vara färdig för inflyttning omedelbart efter ingången av år 1953, föreslår, att medel ställas till institutets förfogande för avlöning och pensionering av sjuutton befattningshavare under hela nästa budgetår samt ytterligare fem befattningshavare under senare hälften av budgetåret ävensom för arvoden åt vissa styrelseledamöter samt för en del av institutets omkostnader.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Bidrag till institutet för konserveringsforskning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 275 000 kronor.

46:o) **Bidrag till Hemmens forskningsinstitut.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 47, s. 69—71) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 130 000 kronor.

Vidare har i två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Sunne m. fl.* (I: 281) och den andra inom andra kammaren av fröken *Ager m. fl.* (II: 355), hemställts, att riksdagen måtte dels uttala sig för en samordning av konsumentforskningen och konsumentupplysningen i huvudsaklig anslutning till 1946 års utrednings förslag och efter de riktlinjer, som senast framlagts av Hemmens forskningsinstitut i dess skrivelse till Kungl. Maj:t den 5 oktober 1951, dels och bevilja institutet ett till 325 000 kronor höjt reservationsanslag för budgetåret 1952/53.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen II: 355.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 100 000 kronor.

Hemmens forskningsinstitut (skr. 5/10 1951) hemställer, att anslaget för nästa budgetår höjes med 225 000 kronor till 325 000 kronor.

I anslutning till det av 1946 års utredning rörande kvalitetsforskning och konsumentupplysning avgivna betänkandet (SOU 1949: 18) framlade institutet i sina petita för innevarande budgetår förslag om sammanslagning av institutet och avdelningen Aktiv hushållning inom statens priskontrollnämnd samt om därmed sammanhängande omorganisation av institutet. Samtidigt äskades viss höjning av det till institutet utgående statsbidraget. Efter remissbehandling av ärendet anmäldes ärendet i föregående års statsverksproposition (X ht 1951 s. 65—67). Den ifrågasatta sammanslagningen ansågs emellertid icke då kunna komma till stånd. Ej heller kunde i dåvarande läge statens bidrag till institutet ökas.

Institutet upprepar nu ifrågavarande förslag med vissa jämkningar. Till stöd för förslaget anföres bl. a. följande.

Behovet av att konsumentforskning och konsumentupplysning får en fast organisation synes vara trängande. Stigande varupriser ha gjort kravet på vägledning till konsumenterna alltmera motiverat. Framställningar i riksdagen och den livliga pressdebatten ha aktualiserat problemen i vida kretsar. Hemmens forskningsinstitut får i ständigt stigande omfattning begäran om hjälp vid organiserandet av studier och propagandaaaktioner i konsumentfrågor och förfrågningar i angelägenheter, som röra varuurlval och hemarbetsproblem. Dessa krav på att institutet skall fungera som ett upplysningsorgan innebär en stor påfrestning i nuvarande läge då institutet saknar särskild personal för dessa arbetsuppgifter.

Institutet framhåller vidare, att ytterligare behov av konsumentupplysning uppkommit i samband med varudeklarationsnämndens inrättande.

I det för budgetåret 1952/53 såsom statsbidrag begärda beloppet, 325 000 kronor, ingår det nuvarande statsbidraget, 100 000 kronor, och de till 150 000 kronor beräknade kostnaderna för Aktiv hushållning.

Departementschefen har framhållit, att han fortfarande icke är beredd

att tillstyrka en sammanslagning av Hemmets forskningsinstitut och Aktiv hushållning. Institutet har emellertid framfört enligt departementschefens mening vägande skäl för ökat stöd i första hand åt institutets upplysningsverksamhet. Departementschefen anser sig av denna anledning och med hänsyn till den inträdda löne- och prisstegringen böra förordna en höjning av statsbidraget till institutet med 30 000 kronor för nästa budgetår. Departementschefen förutsätter att institutet söker såvitt möjligt utverka motsvarande höjning av bidragen från enskilt håll. Institutet har i sin framställning berört vissa organisatoriska förändringar med avseende å institutets verksamhet. Dylika åtgärder synas departementschefen kunna aktualiseras oberoende av den ifrågasatta sammanslagningen med Aktiv hushållning. I den mån så erfordras förutsättes Kungl. Maj:t framdeles i samband med fastställande av ändring av institutets stadgar få taga ställning till dessa frågor.

Utskottet. Det motionsvis gjorda yrkandet om sammanslagning av Hemmens forskningsinstitut och Aktiv hushållning överensstämmer i allt väsentligt med ett av 1946 års utredning rörande kvalitetsforskning och konsumentupplysning framlagt förslag. Enligt vad utskottet under hand inhämtat ha vissa av de i ärendet hörda remissinstanserna ställt sig avvisande eller tveksamma till lämpligheten av en sammanslagning. Denna fråga torde alltså kräva nya överväganden. Utskottet anser därför försiktigheten bjuda, att i avvaktan därpå riksdagen icke nu uttalar sig för en dylik samordning. Motionerna i här berörd del torde alltså icke böra föranleda någon riksdagens åtgärd.

Utskottet inser väl hemhushållets och hemarbetets samhälleliga betydelse och anser påkallat, att åtgärder vidtagas, som kunna främja forskningsinstitutets arbetsuppgifter. Utskottet vill i detta sammanhang framhålla, att enligt vad utskottet under hand inhämtat statens sakrevision nyligen verkställt granskning av verksamheten vid institutet. Sakrevisionen har därvid gjort vissa erinringar mot institutets ekonomiska förvaltning och verksamhet. Utskottet är i nuvarande läge icke berett tillstyrka större anslagshöjning än som föreslagits av Kungl. Maj:t eller alltså 30 000 kronor. Motionerna, såvitt nu är i fråga, avstyrkas alltså.

Utskottet hemställer,

a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 281 och II: 355, såvitt avser anslaget, till *Bidrag till Hemmens forskningsinstitut* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 130 000 kronor;

b) att motionerna I: 281 och II: 355, i vad de icke behandlats under a), icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

47:o) **Bidrag till Aktiebolaget Ceaverken för vissa forskningsarbeten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 48, s. 71 och 72), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till Aktiebolaget Ceaverken för vissa forskningsarbeten* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 40 000 kronor.

48:o) **Atomenergiforskning m. m. inom Aktiebolaget Atomenergi.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 49, s. 72—75) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 4 000 000 kronor.

Departementschefen har framhållit, att en av de närmast liggande uppgifterna för Aktiebolaget Atomenergi är att färdigställa en atomreaktor för fortsatta experiment och undersökningar rörande atomenergien. För att kunna slutföra denna uppgift måste bolaget under innevarande budgetår anskaffa vissa kvantiteter s. k. moderatormaterial till en sammanlagd kostnad av 8 850 000 kronor inklusive tull. Bolagets medelsbehov beräknas under budgetåret 1951/52 komma att med 8 420 000 kronor överskrida det belopp, som under samma tid är disponibelt å anslaget till atomenergiforskning m. m. inom bolaget. Ytterligare medel behöva sålunda, framhåller departementschefen, ställas till förfogande, vilket torde böra ske genom medelsanvisning under förevarande anslag å tilläggsstat till riksstaten för innevarande budgetår. Med hänsyn till att medelsbehovet för anskaffning av moderatormaterial är av engångsnatur finner departementschefen lämpligt förorda, att därvid anvisas hela det belopp, som erfordras för ifrågavarande ändamål. Då frågan om tullbefrielse icke i detta sammanhang kan upptagas till avgörande, har beloppet ansetts böra bestämmas till 8 850 000 kronor.

Därest medel för anskaffning av moderatormaterial ställas till förfogande på sätt nyss förordats och bolagets medelsförbrukning under innevarande budgetår visar sig överensstämma med gjorda beräkningar, uppkommer vid slutet av budgetåret en behållning av $(8\,850\,000 - 8\,420\,000 =)$ 430 000 kronor å anslaget till atomenergiforskning m. m. inom bolaget. Då bolagets kostnader för budgetåret 1952/53 beräknas till 5 514 000 kronor, skulle sålunda för sistnämnda budgetår föreligga ett anslagsbehov av $(5\,514\,000 - 430\,000 =)$ 5 084 000 kronor. Departementschefen tillstyrker, att anslaget för nästa budgetår uppföres med ett till 5 000 000 kronor avrundat belopp.

Utskottet, som erinrar om att riksdagen för ifrågavarande ändamål å tilläggsstat för innevarande budgetår anvisat 8 850 000 kronor, har icke funnit något vara att erinra mot det under nu förevarande punkt äskade anslaget.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Atomenergiforskning m. m. inom Aktiebolaget Atomenergi* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 5 000 000 kronor.

49:o) **Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 52, s. 76) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 370 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 340 000 kronor.

Departementschefen har framhållit, att det enligt hans mening är av vikt, att de sammanslutningar, som bedriva upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri och som tidigare befunnits böra åtnjuta statsbidrag, beredas möjlighet att även i fortsättningen arbeta på ett effektivt och för näringslivet fruktbringande sätt. Härför kan på grund av den inträffade stegringen av löner och priser en höjning av statsbidraget i vissa fall bli nödvändig. Departementschefen finner också önskvärt att ifrågavarande verksamhet utbygges i lämplig takt och att staten härtill lämnar stöd, där sådant prövas erforderligt. Departementschefen finner sig dock för närvarande icke kunna tillstyrka, att anslaget höjes med större belopp än 30 000 kronor.

Utskottet finner på av departementschefen anförda skäl påkallat, att anslaget höjes och har icke något att erinra mot att detsamma bestämmes till 370 000 kronor.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Upplysnings- och organisationsverksamhet i fråga om hantverk och småindustri* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 370 000 kronor.

50:o) **Befrämjande av hemslöjden. Bidrag till svenska slöjdföreningen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 53 och 54, s. 77 och 78), innebärande beträffande förstnämnda anslag en höjning med 5 000 kronor och beträffande sistnämnda anslag oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1952/53 anvisa

a) till *Befrämjande av hemslöjden* ett reservationsanslag av 55 000 kronor;

b) till *Bidrag till svenska slöjdföreningen* ett anslag av 50 000 kronor.

51:o) **Bidrag till standardiseringsverksamheten.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 55, s. 78 och 79) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 550 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 475 000 kronor.

Med hänsyn till betydelsen för landets näringsliv och för den svenska allmänheten av att standardiseringsverksamheten och arbetet för vidgad användning av varudeklarationer främjas i möjligaste mån tillstyrker departementschefen en höjning av anslaget med 75 000 kronor. Av detta belopp avses 30 000 kronor skola användas till ökat bidrag åt varudeklarationsnämnden och återstoden, 45 000 kronor, för andra angelägna ändamål; kommissionen synes därvid, framhåller departementschefen, böra taga skälig hänsyn till framförda önskemål om ökat bidrag från anslaget till grafiska standardiseringskommittén och till internationellt standardiseringsarbete. Beträffande standardiseringsverksamheten å det byggnadstekniska området anser departementschefen, att det ökade medelsbehovet för denna verksamhet i första hand bör täckas av bidrag från enskilt håll.

Utskottet har icke funnit något vara att erinra mot Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Bidrag till standardiseringsverksamheten* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 550 000 kronor.

52:o) **Bidrag till tekniska nomenklaturcentralen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 56, s. 79 och 80), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till tekniska nomenklaturcentralen* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 15 000 kronor.

Sjöfart och handel.

53:o) **Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 57, s. 81—83), innebärande i huvudsak, förutom automatiska kostnadshöjningar, omändring av en kanslibiträdestjänst i Ca 11 till en kassörstjänst i Ca 15, får utskottet — under erinran om att motsvarande anslag för löpande budgetår uppförts med 474 000 kronor — hemställa,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för lotsstyrelsen uppföra en tjänst som kassör i Ca 15 samt avföra en tjänst som kanslibiträde i Ca 11;

b) godkänna följande avlöningsstat för lotsstyrelsen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslags-</i> <i>vis</i>	307 200
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal	137 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	125 300

Summa kronor 569 500;

c) till *Lotsverket*: *Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 569 500 kronor.

54:o) *Lotsverket*: *Omkostnader*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 59, s. 83—87) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 3 890 400 kronor.

Vidare har i en inom andra kammaren av herr *Lindberg* väckt motion (II: 67) hemställts, att riksdagen måtte under förevarande anslag besluta att till reparation, underhåll av fyrskepp, tjänstefartyg och därmed jämställda fartyg samt lotsverket tillhöriga tjänstebåtar anvisa utöver av Kungl. Maj:t föreslagna 637 000 + 223 000 = 860 000 kronor ytterligare 50 000 kronor.

Beträffande de skäl, motionären anført till stöd för sitt yrkande, hänvisas till motionen.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 2 986 500 kronor.

Lotsstyrelsen har hemställt, att anslaget höjes med 1 094 500 kronor, varav 10 000 kronor för sjukvård m. m., 25 500 kronor för reseersättningar, 51 000 kronor för expenser, 5 000 kronor för publikationstryck och 1 003 000 kronor för övriga utgifter. Den under sistnämnda anslagspost ingående delposten till reparation och underhåll av fyrskepp, tjänstefartyg och därmed jämställda fartyg samt lotsverket tillhöriga tjänstebåtar föreslås av styrelsen höjd med 50 000 kronor för nyanskaffning av tre motorbåtar, avsedda att tilldelas vissa fyrskepp och fyrplatser i stället för försliten dylik materiel; båtarna användas för att upprätthålla förbindelse med land. Om den flytande materielen i övrigt skall kunna bibehållas i sjövärdigt och driftsäkert skick, erfordras enligt styrelsen till följd av prisstegringen en höjning av delposten med sammanlagt minst 223 000 kronor.

Departementschefen anser sig icke kunna tillstyrka förslaget om nyan-skaffning av motorbåtarna i fråga men tillstyrker, att förberörda delpost höjes med 223 000 kronor.

I övrigt innebär departementschefens förslag en uppräknig av anslaget med 680 900 kronor.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt innebär en anslagshöjning av 903 900 kronor. Utskottet förutsätter, att departementsche-

fen därvid i sina anslagsäskanden till riksdagen upptagit sådana av lotsstyrelsen anmälda medelsbehov, som efter närmare prövning med hänsyn till angelägenhetsgraden ansetts böra i första hand tillgodoses. Utskottet är icke berett att föreslå en ytterligare höjning av lotsstyrelsens omkostnadsanslag, varför den i ämnet väckta motionen avstyrkes. Därest det skulle visa sig, att ett oundgängligt behov föreligger av de i motionen omförmälda tre motorbåtarna, har utskottet anledning utgå från att Kungl. Maj:t för riksdagen framlägger förslag om medel för anskaffning av desamma.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 67, till *Lotsverket: Omkostnader för budgetåret 1952/53* anvisa ett förslagsanslag av 3 890 400 kronor.

55:o) **Säkerhetsanstalter för sjöfarten.** Beträffande Kungl. Maj:ts framställning om anslag till ifrågasvarande ändamål (punkt 60) har riksdagen redan fattat beslut (riksdagens skrivelse nr 81), varom utskottet velat här erinra.

56:o) **Materielanskaffning för vissa farleder.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 61, s. 92), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Materielanskaffning för vissa farleder* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 200 000 kronor.

57:o) **Handelsflottans pensionsanstalt: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 62, s. 92—94) att dels medgiva, att under kalenderåret 1952 till pensionstagare hos handelsflottans pensionsanstalt må utbetalas ej mindre dyrtidstillägg enligt samma grunder, som tillämpats under kalenderåret 1951 än även härutöver provisoriskt tillägg enligt av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1952 tillstyrkta grunder, dels godkänna av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för handelsflottans pensionsanstalt, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för handelsflottans pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53, dels ock till Handelsflottans pensionsanstalt: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 36 500 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 30 500 kronor.

Departementschefen föreslår, att kontorsbiträdestjänsten överföres till ordinarie stat samt att anslagsposten till rörligt tillägg uppräknas med 6 000 kronor.

Pensioner och dyrtidstillägg från anstalten föreslås under kalenderåret 1952 böra utgå i enlighet med de grunder, som gällt under 1951. Det provisoriska tillägget har med hänsyn till levnadskostnadsstegringen synts böra höjas och utgå med 25 procent under 1952. För tilläggets beräkning och utbetalning böra i övrigt alltjämt gälla de grunder, som angivits i propositionen nr 127/1951.

Utskottet har icke funnit något vara att erinra mot departementschefens förslag beträffande pensioner och dyrtidstillägg från pensionsanstalten liksom ej heller mot de förordade grunderna för det provisoriska tilläggets utgående. Då jämväl beräkningen i övrigt av anslaget synes böra godtagas, hemställer utskottet,

att riksdagen må

a) medgiva, att under kalenderåret 1952 till pensionstagare hos handelsflottans pensionsanstalt må utbetalas dels dyrtidstillägg enligt samma grunder, som tillämpats under kalenderåret 1951, dels ock härutöver provisoriskt tillägg enligt av departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1952 tillstyrkta grunder;

b) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för handelsflottans pensionsanstalt uppföra en tjänst som kontorsbiträde i Ca 8;

c) godkänna följande avlöningsstat för handelsflottans pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

Utgifter:

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	24 600
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	3 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal...	8 300
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	9 600

Summa kronor 45 500

Särskilda uppördsmedel:

Räntor å förvaltningskostnadsfonden samt bötesandelar	9 000
---	-------

Nettoutgift kronor 36 500;

d) till *Handelsflottans pensionsanstalt*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 36 500 kronor.

58:o) **Handelsflottans pensionsanstalt: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 63, s. 95), innebärande en anslagshöjning av 700 kronor, avseende delposten till övriga expenser, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Handelsflottans pensionsanstalt: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 6 600 kronor.

59:o) **Statens skeppsprovninganstalt: Avlöningar.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 64, s. 95—100) att dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för statens skeppsprovninganstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53, dels ock till Statens skeppsprovninganstalt: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 366 900 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 269 100 kronor.

Departementschefen föreslår, att för det ytterligare behovet av tillfälliga biträden anslaget uppräknas med 50 000 kronor. Vidare förordas, att kontoristtjänsten omändras till en kassörstjänst i Ce 15 och att en verkmästartjänst i Ce 18 utbytes mot en förste verkmästartjänst i Ce 19.

Beträffande den lägre tekniska personalen föreslår departementschefen, att de av befattningshavarna inom denna personalkategori, vilka avlagt examen vid tekniskt läroverk eller institut, från och med nästa budgetår beredas samma befordringsgång, som gäller för motsvarande befattningshavare inom kommunikationsverken. I anledning härav har anslaget uppräknats med 2 700 kronor.

Departementschefens förslag i övrigt innebär allenast automatiska kostnadsändringar.

Utskottet tillstyrker, att reglerad befordringsgång beredes viss av departementschefen närmare angiven vid skeppsprovninganstalten anställd teknisk personal. Mot de verkställda anslagsberäkningarna har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) godkänna följande avlöningsstat för statens skeppsprovninganstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	39 400
2. Avlöningar till tillfälliga biträden, <i>förslagsvis</i>	105 000
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	162 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	60 000

Summa kronor 366 900;

b) till *Statens skeppsprovninganstalt: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 366 900 kronor.

60:o) Statens skeppsprovninganstalt: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 65, s. 100 och 101), innebärande en huvudsakligen av inträffade prisstegringar föranledd anslagshöjning av 11 700 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens skeppsprovninganstalt: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 61 000 kronor.

61:o) Statens skeppsprovninganstalt: Utrustning. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 66, s. 101—103) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

Efter förslag av Kungl. Maj:t anvisade 1946 års riksdag ett investeringsanslag av 450 000 kronor för om- och tillbyggnad av statens skeppsprovninganstalt. Arbetena skulle utföras i två etapper. Den första etappen är avslutad, medan arbetena med den andra komma att påbörjas inom den närmaste tiden. Till utrustning och inredning av de nya lokalerna anvisades samtidigt ett reservationsanslag av 55 000 kronor.

Styrelsen för statens skeppsprovninganstalt har hemställt om ett anslag av 238 000 kronor för fortsatt utrustning av anstalten.

Departementschefen har framhållit, att det i nuvarande läge icke kan komma i fråga att på en gång anvisa hela förenämnda belopp å 238 000 kronor. I stället har en utrustningsplan på längre sikt synts böra upprättas, varvid anstalten bör beredas tillfälle att för budgetåret 1952/53 anskaffa en del av den behöfliga utrustningen. Departementschefen har förordat, att för nästa budgetår anvisas ett reservationsanslag av 50 000 kronor för ändamålet. Eventuell reservation å det för budgetåret 1946/47 anvisade reservationsanslaget till utrustning har synts departementschefen, därest riksdagen ej har något att erinra däremot, få överföras till nu ifrågavarande anslag.

Utskottet tillstyrker, att för ändamålet anvisas ett särskilt reservationsanslag och har icke något att erinra mot att detsamma bestämmes i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag. Eventuell reservation å det för budgetåret 1946/47 anvisade anslaget till utrustning synes jämväl utskottet lämpligen böra överföras till nu ifrågavarande anslag.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Statens skeppsprovninganstalt: Utrustning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.

62:o) Statens sjöhistoriska museum: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 68, s. 105 och 106), innebärande en av medelsåtgången under budgetåret 1950/51 och inträdda prisstegringar föranledd anslagshöjning av 1 800 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sjöhistoriska museum: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

63:o) *Statens sjöhistoriska museum: Underhåll och ökning av samlingarna.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 69, s. 106), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens sjöhistoriska museum: Underhåll och ökning av samlingarna* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 3 000 kronor.

64:o) *Statens isbrytarverksamhet.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 70, s. 106—108), innebärande en anslagshöjning av 200 000 kronor, som betingats dels av ökade driftkostnader och dels därav att en partiell översyn av statsisbrytaren »Atle» är behövlig, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens isbrytarverksamhet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 100 000 kronor.

65:o) *Anskaffande av ytterligare ett statens isbrytarfartyg.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 71, s. 108), som innebär anvisande av återstoden av den för byggande av isbrytaren Thule beräknade sammanlagda kostnaden av 10 068 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anskaffande av ytterligare ett statens isbrytarfartyg* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 1 918 000 kronor.

66:o) *Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 72, s. 108 och 109), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till sjömanshusens förvaltningskostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 256 000 kronor.

67:o) *Läkarundersökning av sjöfolk.* I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 73, s. 109), innebärande en av belastningen på anslaget föranledd anslagshöjning av 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Läkarundersökning av sjöfolk* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 90 000 kronor.

68:o) *Beredande av lägre biljettkostnader för sjöfolk vid vissa resor.* Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 74, s. 109—112) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 66 000 kronor.

Anslaget — under rubriken Beredande av billigare biljettkostnader för sjöfolk vid resor till och från hemorten i vissa fall — är för innevarande budgetår uppfört med 60 000 kronor.

Departementschefen förordar, att förmånen av rätt till lägre biljettkostnader bibehålles oförändrad för det svenska sjöfolket, och anser sig icke beredd att såsom föreslagits utsträcka förmånen i fråga till att avse även vissa utländska sjömän. Med hänsyn till höjda biljettpriser föreslås att anslaget uppräknas med 6 000 kronor. Då den nuvarande anslagsrubriken synes onödigt omfattande, torde, framhåller departementschefen, anslaget i fortsättningen få benämnas Beredande av lägre biljettkostnader för sjöfolk vid vissa resor.

Utskottet, som kan ansluta sig till vad departementschefen i ärendet anfört, tillstyrker den äskade medelsanvisningen.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Beredande av lägre biljettkostnader för sjöfolk vid vissa resor* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 66 000 kronor.

69:o) **Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 75, s. 112—114) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 442 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 400 000 kronor.

Departementschefen framhåller, att så länge risken för magnetminor består, det är av stor betydelse för vår sjöfart, att avmagnetiseringsstationernas verksamhet fortsätter. Även ur beredskapssynpunkt är det, fortsätter departementschefen, önskvärt att avmagnetiseringsstationerna äro i fullgott skick och kunna drivas i tillräcklig omfattning.

Departementschefen föreslår, att anslaget uppräknas med så stort belopp, som svarar mot löne- och prisstegringar, eller 42 000 kronor.

Departementschefens förslag innebär vidare, att mät- och avmagnetiseringsstationerna i Stockholm och Göteborg repareras. Kostnaden för att istandsätta stationen i Göteborg har marinförvaltningen beräknat till 80 000 kronor, medan för stockholmsstationens del utgifterna uppskattas till 130 000 kronor. Departementschefen, som godtager dessa beräkningar, anser, att för stockholmsstationens del medel böra ställas till förfogande redan under innevarande budgetår. För göteborgsstationens del föreslås, att kostnaden för reparation anvisas först för nästa budgetår. Departementschefen har funnit erforderliga medel böra anvisas å särskilda anslag. Anslagen, som ansetts böra ha reservationsanslags karaktär, ha synts lämpligen böra benämnas Reparation av mät- och avmagnetiseringsstationen i Stockholm och Reparation av mät- och avmagnetiseringsstationen i Göteborg.

Utskottet får erinra, att riksdagen å tilläggsstat för innevarande budgetår anvisat 130 000 kronor till reparation av mät- och avmagnetiseringsstationen i Stockholm. Utskottet tillstyrker, att motsvarande kostnader för stationen i Göteborg bestridas av medel å särskilt anslag för nästa budgetår. Härför föreslaget belopp av 80 000 kronor synes böra godtagas. Beträffande detta anslag gör utskottet hemställan under närmast följande punkt.

I fråga om anslaget till driftkostnader har utskottet icke något att erinra mot att för ändamålet anvisas 442 000 kronor, innebärande en anslagshöjning av 42 000 kronor.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Driftkostnader för mät- och avmagnetiseringsstationer* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 442 000 kronor.

70:o) **Reparation av mät- och avmagnetiseringsstationen i Göteborg.** Under återopande av vad utskottet anført under närmast föregående punkt får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 76, s. 114) hemställa,

att riksdagen må till *Reparation av mät- och avmagnetiseringsstationen i Göteborg* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 80 000 kronor.

71:o) **Kostnader för handelssjöfartens dirigerig.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 77, s. 114), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kostnader för handelssjöfartens dirigerig* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 25 000 kronor.

72:o) **Bidrag till handelshögskolan i Stockholm.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 78, s. 114—116) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 170 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Ohlson m. fl.* (I: 92) och den andra inom andra kammaren av herr *Severin m. fl.* (II: 113), i vilka hemställts, att riksdagen måtte höja de i statsverkspropositionen föreslagna anslagen till de båda handelshögskolorna med de belopp, som erfordras för att de i högskolornas petitaskrivelser angivna beloppen för driftkostnader skola täckas, nämligen för handelshögskolan i Stockholm från 170 000 till 367 000 kronor och för handelshögskolan i Göteborg från 130 000 till 320 000 kronor;

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrar *Eskilsson* och *Arrhén* (I: 267) och den andra inom andra kamma-

ren av herrar *Håstad* och *Hæggblom* (II: 348), i vilka, såvitt nu är i fråga, hemställt, att riksdagen måtte fatta sådant beslut, att avgifterna för de studerande vid handelshögskolorna i Stockholm och Göteborg liksom för närvarande vid Stockholms högskola kunna nedsättas och helst redan nästa budgetår begränsas till 60 kronor per elev och år.

Beträffande de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna I: 92 och I: 267.

Anslagen till handelshögskolorna i Stockholm och Göteborg äro för innevarande budgetår uppförda med 100 000 respektive 90 000 kronor.

Styrelsen för handelshögskoleföreningen i Stockholm (skr. 6/9 1951) hemställer, att högskolans anslag för budgetåret 1952/53 bestämmas till 336 000 kronor, varav minst 54 000 kronor skulle användas för friplatser eller nedsättning av elevavgifter. Styrelsen åberopar till stöd för sin begäran bl. a. de grundläggande skäl för ökat stöd åt handelshögskolorna, som framlagts i justitierådet G. Dahlmans utredning angående handelshögskolornas ekonomi samt behov av statsbidrag fram till år 1954 (se X ht 1949 s. 117—119).

Styrelsen framhåller vidare, att ehuru högskolans fonder ökats genom donationer, fondavkastningen på grund av penningvärdeförsämringen icke längre förslår till att täcka kostnaderna för högskolans verksamhet. För de två senaste läsåren hade sålunda uppstått underskott å omkring 55 000 respektive 117 000 kronor, vilka måst täckas av medel från högskolans grundfond. För läsåret 1951/52 räknar styrelsen med ett underskott å 171 000 kronor. På grund av det försämrade ekonomiska läget har det blivit nödvändigt att från och med innevarande läsår höja terminsavgifterna. Dessa utgöra nu 225 kronor (675 kronor/år) för nyinskrivna och 200 kronor (600 kronor/år) för andra elever mot tidigare 175 kronor (525 kronor/år) för samtliga elever. Styrelsen förutskickar, att en ytterligare höjning av terminsavgifterna kan bli nödvändig om icke statsbidraget ökas. Högskolans försämrade ekonomi har också medfört, att man endast delvis kunnat vidtaga ytterst önskvärda personalförstärkningar. Lärarkrafternas antal vid handelshögskolorna är i förhållande till studentantalet betydligt lägre än vid andra fackhögskolor och vid universiteten. Ytterligare utgiftsstegringar äro enligt styrelsen att förutse. Bl. a. kommer den under förra läsåret vidtagna löneregleringen att i full utsträckning belasta lönestaten för innevarande budgetår.

Styrelsen för handelshögskolan i Göteborg (skr. 3/7 1951) hemställer om ett statsbidrag för nästa budgetår å 280 000 kronor eller 190 000 kronor mera än för innevarande budgetår.

Vid sina beräkningar har styrelsen utgått ifrån att högskolans inkomster — bortsett från statsanslaget — ej komma att öka under nästa budgetår. Den begärda anslagsökningen är avsedd att täcka dels det underskott å högskolans verksamhet av omkring 90 000 kronor, som föreligger med nuvarande utgifter, dels de utgiftsökningar, som styrelsen anser erforderliga

under nästa budgetår. Dessa ökningarna, vilka uppgå till 100 000 kronor, sammanhånga dels med beslutade lönerregleringar för redan anställd personal, dels därmed att högskolans nybyggnad beräknas kunna tagas i bruk från och med budgetåret 1952/53. Sistnämnda förhållande medför ökat personalbehov — 1 kamrer och 1 vaktmästare — samt väsentligt stegrade utgifter av omkostnadsnatur.

Styrelsen understryker dock, att den vid denna beräkning helt bortsett ifrån det utbyggnadsprogram för undervisnings- och forskningsverksamheten som förordats i justitierådet Dahlmans utredning.

Departementschefen har i ärendet anfört följande.

»I motsats till eleverna vid universiteten och vid flertalet övriga högskolor i riket ha studenterna vid handelshögskolorna att erlægga terminsavgifter. Avgifterna äro förhållandevis höga och torde utgöra en icke oväsentlig del i de studerandes budget. Vid handelshögskolan i Stockholm uppgå de till 675 kronor per år för elever, som inskrivits under innevarande läsår, och till 600 kronor per år för tidigare inskrivna elever. Vid handelshögskolan i Göteborg äro avgifterna bestämda till 500 kronor per år. Framställningar ha gjorts från vederbörande studentorganisationer om ökade statsbidrag till handelshögskolorna för att möjliggöra avgifternas avskaffande eller i varje fall en reduktion av desamma. Även om det ur många synpunkter skulle vara önskvärt att genomföra det första alternativet, är jag för närvarande icke beredd tillstyrka ökad medelsanvisning annat än för att åstadkomma en sänkning av terminsavgifterna. För detta ändamål torde bidraget till handelshögskolan i Stockholm ökas med 70 000 kronor och bidraget till handelshögskolan i Göteborg med 40 000 kronor. Jag räknar med att terminsavgifterna härigenom skola kunna minskas med inemot en tredjedel. Om så befinnes lämpligt torde en mindre del av anslagshöjningarna alternativt få användas för att bereda ökat antal friplatser.

Vad därefter angår framställningarna från handelshögskolorna om ökade statsbidrag till skolornas verksamhet anser jag mig icke heller i år kunna tillstyrka någon höjning av riksstatsanslagen för detta ändamål. Vid sådant förhållande bör således för nästa budgetår anslaget till handelshögskolan i Stockholm upptagas med 170 000 kronor och anslaget till handelshögskolan i Göteborg med 130 000 kronor.»

Utskottet. Det synes utskottet ur flera synpunkter befogat, att de förhållandevis höga terminsavgifterna vid handelshögskolorna i Stockholm och Göteborg sänkas. Utskottet kan därför helt ansluta sig till departementschefens förslag om reducering av dessa avgifter och att handelshögskolorna lämnas kompensation för det inkomstbortfall, som härigenom uppstår. Genom förslaget i fråga beräknas avgifterna kunna minskas med inemot en tredjedel. Även om en betydligt större sänkning hade varit önskvärd, anser utskottet sig dock böra för närvarande stanna vid Kungl. Maj:ts förslag. Utskottet kan alltså icke biträda yrkandet i motionerna I: 267 och II: 348 men vill i anledning av detsamma framhålla, att utskottet förutsätter, att Kungl. Maj:t har sin uppmärksamhet riktad på detta spörsmål.

Vad härefter beträffar framställningarna från handelshögskolorna om ökade statsbidrag till skolornas verksamhet synas, enligt vad handlingarna i ärendet utvisa och utskottet därutöver under hand inhämtat, högskolorna befinna sig i en svår ekonomisk situation. På grund av penningvärdeförsämringen har fondavkastningens realvärde sjunkit. Det lär vara en tidsfråga, när tillgängliga dispositionsfonder förbrukats. För dessa skolors vidarekommande har någon upprustning motsvarande den som universiteten och de övriga högskolorna undergått icke kunnat ske. Därest handelshögskolorna skola kunna fylla sin för samhället betydelsefulla uppgift måste på ett eller annat sätt de genom hittillsvarande kostnadsutveckling uppkomna svårigheterna undanröjas. Visserligen ha högskolorna under flera år utöver statsanslagen kommit i åtnjutande av bidrag från handels- och sjöfartsfonden men en sådan finansieringsform kan dock i längden icke i och för sig anses tillfredsställande. Vid nu angivna förhållanden synes utskottet angeläget, att frågan om handelshögskolornas ekonomiska ställning snarast toges under närmare omprövning. Önskvärt vore, om förslag i ämnet kunde föreläggas riksdagen redan i höst. Då enligt vad utskottet under hand inhämtat handelshögskolorna jämväl nästa budgetår kunna påräkna bidrag från handels- och sjöfartsfonden, anser utskottet sig kunna biträda Kungl. Maj:ts förslag i fråga om anslagens storlek. Det motionsvis gjorda yrkandet kan utskottet alltså icke tillstyrka.

Beträffande anslaget till handelshögskolan i Göteborg gör utskottet hemställan under nästföljande punkt.

Med avseende å nu förevarande anslag hemställer utskottet,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 92 och II: 113 samt I: 267 och II: 348, samtliga motioner såvitt här är i fråga, till *Bidrag till handelshögskolan i Stockholm* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 170 000 kronor.

73:o) *Bidrag till handelshögskolan i Göteborg*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 79, s. 117) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 130 000 kronor.

Utskottet, som under närmast föregående punkt yttrat sig i anledning av motionerna I: 92 och II: 113 samt I: 267 och II: 348, får under återopande av vad därvid anförts hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionerna I: 92 och II: 113 samt I: 267 och II: 348, samtliga motioner såvitt här är i fråga, till *Bidrag till handelshögskolan i Göteborg* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 130 000 kronor.

74:o) **Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder.** Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 80 och 81, s. 117—120), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1952/53 anvisa

a) till *Åtgärder för främjande av varuutbytet med främmande länder* ett reservationsanslag av 500 000 kronor;

b) till *Bidrag till svenska handelskamrar i utlandet* ett anslag av 102 000 kronor.

75:o) **Avsättning till handelsflottans välfärdsfond.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 82, s. 120 och 121) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 480 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 380 000 kronor.

Handelsflottans välfärdsråd har hemställt, att för budgetåret 1952/53 avsättningsanslaget uppföres med 710 000 kronor, varav för investeringsändamål 500 000 kronor och för löpande utgifter 210 000 kronor.

Med hänsyn till den återhållsamhet, som för närvarande bör iakttagas beträffande statsutgifterna, har departementschefen ansett sig icke kunna tillstyrka någon höjning av den för investeringsändamål avsedda anslagsdelen. Däremot synes departementschefen liksom tidigare möjlighet böra finnas att efter tillstånd av Kungl. Maj:t få använda statens bidrag till löpande utgifter jämväl för investeringar.

Statens bidrag till i första hand löpande kostnader har — med utgångspunkt från vad som influtit från redare och sjömän under första halvåret 1951 — synts departementschefen böra upptagas till högre belopp än vad välfärdsrådet föreslagit. Departementschefen förordar, att för detta ändamål beräknas 280 000 kronor.

Avsättningsanslaget till handelsflottans välfärdsfond skulle därmed för budgetåret 1952/53 uppgå till 480 000 kronor.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och har icke något att erinra mot vad departementschefen i samband därmed anfört.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Avsättning till handelsflottans välfärdsfond* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 480 000 kronor.

Patent- och registreringsväsendet m. m.

76:o) Patent- och registreringsverket: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 83, s. 122—126) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för patent- och registreringsverket, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53, dels ock till Patent- och registreringsverket: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 4 259 400 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 3 511 800 kronor.

Departementschefen föreslår, att den förste byråsekreterartjänst i Ca 27, som innehas av chefen för kanslibyrån, omvandlas till en dylik tjänst i Ca 29, ävensom att tre kontorsbiträdesbefattningar i Ce 8 utbytas mot tre sådana befattningar i Ca 8.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet anfört i propositionen 1952:14 angående lönegradsplacering för viss biträdespersonal m. m. föreslås vidare, att tre kontoristtjänster i Ca 13 utbytas mot tre kansli-skrivartjänster i Ca 15 och att en kanslibiträddestjänst i Ca 11 utbytes mot en kontoristtjänst i Ca 13 ävensom att medel beräknas under icke-ordinarieposten för tjuguen kanslibiträddestjänster i Ce 11 mot att kostnader för motsvarande antal kontorsbiträdestjänster i Ca 8 ej beräknas under ordinarieposten.

Beträffande vid patent- och registreringsverket anställda biträdande ingenjörer, vilka avlagt civilingenjörsexamen, förordas, att verket tillämpar samma befordringsgång, som inom kommunikationsverken gäller för dylik personal, nämligen placering ett år i Cf 20, ett år i Ce 22, ett år i Ce 23 samt därefter uppflyttning till Ce 24.

Beträffande arvodespersonal m. m. har räknats med en höjning med 18 % av utgående ersättningar.

Med hänsyn till att kostnaderna för den inom patentverket bedrivna undervisningsverksamheten endast avse lärararvoden, ha dessa ansetts icke såsom nu böra utgå från verkets omkostnadsanslag utan i fortsättningen bestridas från anslaget till avlöningar. För nästa budgetår ha under icke-ordinarieposten beräknats 1 000 kronor för ändamålet.

Övriga föreslagna kostnadsförändringar äro av automatisk natur.

Utskottet tillstyrker, att reglerad befordringsgång beredes viss av departementschefen närmare angiven vid patent- och registreringsverket anställd ingenjörspersonal. Mot de verkställda kostnadsberäkningarna liksom mot de föreslagna ändringarna i personalförteckningen har utskottet icke något att erinra.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för patent- och registreringsverket, som i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1952 angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för patent- och registreringsverket, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	1 757 300
2. Avlöningar till icke-ordinarie personal, <i>förslagsvis</i>	1 470 000
3. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	1 032 100

Summa kronor 4 259 400;

c) till *Patent- och registreringsverket*: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 4 259 400 kronor.

77:o) **Patent- och registreringsverket: Omkostnader.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 84, s. 126 och 127), innebärande att delposten till övriga expenser höjes med 30 000 kronor och att delposten till undervisning å 1 000 kronor avföres ur omkostnadsstaten, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Patent- och registreringsverket*: *Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 619 000 kronor.

78:o) **Granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 85, s. 127), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Granskningsnämnden för vissa patentansökningar m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 000 kronor.

79:o) **Svenska uppfinnarkontoret: Administrationskostnader.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 86, s. 127—129) att dels till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 60 000 kronor, dels ock medgiva, att av det under tionde huvudtiteln för budgetåret 1951/52 anvisade reservationsanslaget till Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet 30 000 kronor må disponeras till täckande av vissa administra-

tionskostnader för uppfinnarkontoret under budgetåren 1950/51 och 1951/52.

Till Svenska uppfinnarkontoret ha från och med budgetåret 1947/48 anvisats dels ett anslag till administrationskostnader, vilket anslag för innevarande budgetår uppförts med 60 000 kronor, dels ett reservationsanslag till understödjande verksamhet. Sistnämnda anslag är avsett för utdelning av understöd till uppfinnare för att främja allmännyttig uppfinnarverksamhet. Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 25 000 kronor. Vid utgången av budgetåret 1950/51 fanns en odisponerad reservation å anslaget av cirka 123 000 kronor.

Departementschefen anser sig av statsfinansiella skäl icke kunna tillstyrka någon höjning av anslaget till uppfinnarkontorets administrationskostnader, men förordar, att av reservationsanslaget till understödjande verksamhet 30 000 kronor må disponeras såsom bidrag till täckande av uppkomna underskott under verksamhetsåren 1950/51 och 1951/52.

Vad angår medelsbehovet för nästa budgetår för understödjande verksamhet kan departementschefen — med hänsyn till storleken av den reservation, som kan beräknas kvarstå å anslaget vid utgången av innevarande budgetår, samt till vikten av återhållsamhet med statsutgifter — icke förorda någon ny medelsanvisning för ändamålet.

Utskottet har icke något att erinra mot vad departementschefen under förevarande punkt föreslagit och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) till *Svenska uppfinnarkontoret*: Administrationskostnader för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 60 000 kronor;

b) medgiva, att av det under tionde huvudtiteln för budgetåret 1951/52 anvisade reservationsanslaget till Svenska uppfinnarkontoret: Understödjande verksamhet 30 000 kronor må disponeras till täckande av i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1952 angivna administrationskostnader för uppfinnarkontoret under budgetåren 1950/51 och 1951/52.

80:o) Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 87, s. 129 och 130) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 285 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 275 000 kronor.

Från anslaget bestridas de annonskostnader överståhållarämbetet och länsstyrelserna ha att erlægga för kungörande av anmälningar som intagas i förenings- och handelsregistren samt $\frac{3}{6}$ av patent- och registreringsverkets

tryckningskostnader för utgivande av samlingar till olika register. I anledning av sådana anmälningar influtna avgifter redovisas å riksstatens inkomstsida såsom »Avgifter för registrering i förenings- m. fl. register». I riksstaten för innevarande budgetår är ifrågavarande inkomstpost uppförd med 275 000 kronor.

Departementschefen har erinrat om att riksdagens revisorer i sin berättelse över den år 1949 av dem verkställda granskningen angående statsverket bl. a., under § 33, framhållit, att under budgetåret 1948/49 ifrågavarande kostnader överstigit de influtna avgifterna samt att — då statsverket icke borde åsamkas några kostnader för berörda uppgifter — en höjning av avgifterna syntes böra komma till stånd. Riksdagen anhöll i skrivelse den 26 maj 1950, nr 319, att Kungl. Maj:t ville taga under övervägande åtgärder i det av revisorerna angivna syftet. Kungl. Maj:t anbefalldes på grund därav riksräkenskapsverket att efter utredning inkomma med förslag till den höjning av berörda avgifter, som erfordrades för att täckning i avsedd utsträckning skulle erhållas för ifrågavarande kostnader. I skrivelse den 27 september 1951 har riksräkenskapsverket uppgivit att i ärendet gjord utredning utvisar, att i fråga om handelsregistren summan av erlagda avgifter för däri intagna anmälningar mer än väl täckt därmed förenade annonskostnader men att sådana kostnader i anledning av i föreningsregistren intagna anmälningar väsentligt överstigit därför erlagda avgifter. Riksräkenskapsverket, som i anledning härav ansett att endast sistnämnda avgifter böra höjas, har med utgångspunkt från annonsprisernas stegring sedan närmast föregående avgiftshöjning framlagt förslag om höjning av dessa avgifter.

Kungl. Maj:t har genom kungörelse den 30 november 1951 vidtagit ändring av 6 § kungörelsen den 15 december 1911 (nr 135) om föreningsregistrens förande m. m., innebärande att anmälningsavgifterna från och med den 1 januari 1952 höjts med av riksräkenskapsverket föreslagna belopp. Härigenom torde, framhåller departementschefen, den av riksdagens revisorer åsyftade balansen mellan berörda inkomster och kostnader komma att uppnås. I anslutning till avgiftshöjningen har i riksstatsförslaget för nästa budgetår inkomstposten »Avgifter för registrering i förenings- m. fl. register» upptagits till 325 000 kronor.

Med hänsyn till anslagsbelastningen under budgetåret 1950/51 har anslaget för nästa budgetår ansetts böra höjas med 10 000 kronor till 285 000 kronor.

Utskottet. Vad departementschefen anfört under förevarande punkt har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Särskilda kostnader för förenings- m. fl. register* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 285 000 kronor.

81:o) Avsättning till försäkringsinspektionens fond. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 88, s. 130—134) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordad ändring i personalförteckningen för försäkringsinspektionen, dels godkänna av departementschefen förordad stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53, dels ock till Avsättning till försäkringsinspektionens fond för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 525 000 kronor.

Å riksstatens utgiftssida uppföres årligen för avsättning till försäkringsinspektionens fond ett förslagsanslag — för innevarande budgetår uppfört med 425 000 kronor — av enahanda storlek som det belopp, vilket samma år redovisas under inkomsttiteln »Bidrag till försäkringsinspektionen». Nämnda bidrag tillgodoföres sålunda över utgiftsanslaget försäkringsinspektionens fond, från vilken utgifterna för inspektionen bestridas.

Kungl. Maj:t har den 20 april 1951 fastställt stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1951/52. Staten slutar å 394 100 kronor.

De år 1950 beslutade ändringarna i lagen om försäkringsrörelse innebära bl. a. att vissa s. k. sockenbolag underkastas lagens bestämmelser. Då detta medför en väsentlig ökning av försäkringsinspektionens arbetsuppgifter, har departementschefen föreslagit, att vid inspektionen inrättas en befattning såsom förste revisor i Ce 29, en kansliskrivartjänst i Ce 15 och en kansli-biträdestjänst i Ce 11.

Övriga föreslagna kostnadsförändringar äro i huvudsak av automatisk natur.

Staten har beräknats sluta på 503 100 (+ 109 000) kronor.

Inkomsttiteln »Bidrag till försäkringsinspektionen» har i riksstatsförslaget för nästa budgetår upptagits till 525 000 kronor. I överensstämmelse med vad inledningsvis anförts föreslås för avsättning till försäkringsinspektionens fond för nästa budgetår skola anvisas ett belopp av samma storlek.

Utskottet tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag och hemställer alltså, att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga den ändring i personalförteckningen för försäkringsinspektionen, som påkallas av vad departementschefen i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1952 förordad;

b) godkänna följande stat för försäkringsinspektionen, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Stat.

Utgifter.

Avlöningar.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	191 700	
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	6 600	
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	120 200	
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	98 100	
5. Barntillägg, <i>förslagsvis</i>	400	417 000

Omkostnader.

1. Sjukvård m. m., <i>förslagsvis</i>	3 000	
2. Reseersättningar, <i>förslagsvis</i>	13 000	
3. Expenser, <i>förslagsvis</i>	44 900	
4. Hyror, <i>förslagsvis</i>	21 500	
5. Publikationstryck, <i>förslagsvis</i>	15 500	97 900

Summa kronor 514 900

Särskilda uppördsmedel.

Registreringsavgifter, <i>förslagsvis</i>	11 100	
Försålda publikationer, <i>förslagsvis</i>	100	
Hyresmedel	600	11 800

Nettoutgift kronor 503 100;

c) till *Avsättning till försäkringsinspektionens fond* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 525 000 kronor.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap m. m.

82:o) Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 89, s. 135—138) att dels bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga av departementschefen förordade ändringar i personalförteckningen för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53, dels ock till Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar för nämnda budgetår anvisa ett förslagsanslag av 790 400 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 634 000 kronor.

Under hänvisning till vad chefen för civildepartementet vid anmälan av för flera huvudtitlar gemensamma frågor anfört rörande översynen av löneställningen för vissa chefstjänstemän m. m. föreslår departementschefen, att riksnämndens kanslichef uppflyttas från Cp 13 till Cp 14. Vidare föreslås, att den å övergångsstat uppförda befattningen såsom förste byråsekreterare i Ca 29 avföres från personalförteckningen.

I enlighet med vad som angivits i propositionen nr 114/1951 förutsättes något personligt lönetillägg icke skola utgå till nämndens direktör.

Till avlöning åt tre befattningshavare för planläggning av industriproduktionen under krig eller beredskapstillstånd har räknats med ett medelsbehov av 34 000 kronor.

Det till nämndens militärassistent utgående arvodet föreslås höjt med 120 kronor.

Departementschefens förslag i övrigt innebär allenast automatiska kostnadsförändringar.

Utskottet får — under erinran att riksdagen numera godkänt Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen, bil. 2, För flera huvudtitlar gemensamma frågor, framlagda förslag rörande löneställningen för vissa chefstjänstemän m. m. — tillstyrka Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt och hemställer alltså,

att riksdagen må

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, som i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1952 angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	189 100
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	13 200
3. Avlöningar till icke-ordinarie personal m. m., <i>förslagsvis</i>	423 100
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	165 000

Summa kronor 790 400;

c) till Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 790 400 kronor.

83:o) Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 90, s. 139), innebärande en anslagshöjning av 18 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 168 000 kronor.

84:o) Omkostnader för statlig lagerhållning m. m. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 91, s. 139—141) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 19 500 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 10 600 000 kronor.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap har hemställt, att anslaget höjes till 20 000 000 kronor. Av detta belopp avse 6 000 000 kronor lagerhållningskostnader, 240 000 kronor det av statsmakterna beslutade stödet åt aluminiumindustrien och 13 760 000 kronor ränta för kalenderåret 1952 å disponerade medel av den rörliga kredit i riksgäldskontoret, varmed riksnämnden finansierar sina inköp. Vid sina beräkningar av kostnaderna för lagerhållningen och räntekostnaderna för den rörliga krediten i riksgäldskontoret har riksnämnden förutsatt, att krediten ökas med sammanlagt 300 000 000 kronor. Departementschefen har framhållit, att han i det följande kommer att föreslå, att kreditökningen begränsas till 250 000 000 kronor. Under sådana förhållanden syntes enligt departementschefen kostnaderna för lagerhållningen under nästa budgetår kunna beräknas till ett lägre belopp än riksnämnden räknat med. Departementschefen har uppskattat dem till 5 000 000 kronor. Då den hittills beviljade krediten tagits i anspråk i snabbare takt än riksnämnden från början räknat med, syntes enligt departementschefen räntekostnaderna, trots begränsningen av kreditökningen, böra beräknas till ett något högre belopp än riksnämnden angivit i sin petitaskrivelse. Departementschefen har föreslagit, att räntekostnaderna beräknas till 14 260 000 kronor.

I enlighet med riksnämndens förslag har departementschefen för det av statsmakterna tidigare beslutade stödet åt aluminiumindustrien beräknat ett belopp av 240 000 kronor.

Utskottet, som under en efterföljande punkt tillstyrker departementschefens förslag, att den rörliga kredit i riksgäldskontoret, varmed riksnämnden finansierar sin inköpsverksamhet, för nästa budgetår ökas med 200 miljoner kronor, anser sig böra godtaga den av departementschefen verkställda beräkningen av dels kostnaderna för lagringsverksamheten och stödet åt aluminiumindustrien, dels ock räntekostnaderna. Departementschefens förslag i övrigt under nu förevarande punkt tillstyrkes jämväl.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Omkostnader för statlig lagerhållning m. m.* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 19 500 000 kronor.

85:o) **Bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 92, s. 141 och 142) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 500 000 kronor.

Ett flertal bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen befinna sig för närvarande under byggnad eller projektering. I anledning härav har medelsbehovet under anslaget till bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen stigit betydligt. Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap har räknat med att till och med budgetåret 1952/53 statsbidrag kan behöva beviljas intill ett belopp av 12 700 000 kronor utöver hittills anvisade medel. Departementschefen har framhållit, att på grund av de begränsade möjligheterna att erhålla byggnadstillstånd de av riksnämnden avsedda cisternanläggningarna icke syntes kunna byggas i den takt som nämnden förutsatt. Under sådana förhållanden har departementschefen förklarat sig icke för närvarande beredd att tillstyrka en så omfattande ram för bidragsgivningen som den av riksnämnden föreslagna. Därest icke riksdagen har något att erinra däremot, torde, framhåller departementschefen vidare, till och med utgången av nästa budgetår statsbidrag få beviljas till nu ifrågavarande ändamål för högst 8 000 000 kronor utöver hittills anvisade medel. Hela detta belopp syntes emellertid icke böra anvisas såsom anslag för nästa budgetår. Liksom för innevarande budgetår har anslaget ansetts böra bestämmas med hänsyn till storleken av de utbetalningar, som kunna väntas bliva aktuella. Att nu göra en beräkning av utbetalningarna under nästa budgetår för bl. a. anläggningar, som ännu icke kommit i gång, möter enligt departementschefen stora svårigheter. En nedskärning av medelsanvisningen för ändamålet från det av riksnämnden föreslagna beloppet av 3 500 000 kronor till 2 000 000 kronor har emellertid syntes möjlig. Departementschefen har därför tillstyrkt, att anslaget till bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen begränsas till sistnämnda belopp.

Utskottet. Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt har icke givit utskottet anledning till erinran liksom ej heller vad departementschefen i samband därmed anfört.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må till *Bidrag till uppförande av bombsäkra cisternanläggningar för flytande bränslen* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 2 000 000 kronor.

86:o) **Anskaffning av viss reservmateriel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 93, s. 143), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Anskaffning av viss reservmateriel* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 125 000 kronor.

87:o) **Finansieringen av riksnämndens inköps- och lagringsverksamhet.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 94, s. 143—145) medgiva, att riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap må, efter beslut av Kungl. Maj:t, disponera den i riksgäldskontoret upplagda rörliga krediten intill ett belopp av 640 000 000 kronor.

1951 års riksdag medgav, att riksnämnden finge, efter beslut av Kungl. Maj:t, disponera den i riksgäldskontoret upplagda rörliga krediten intill ett belopp av 390 000 000 kronor.

Riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap har hemställt, att krediten måtte ökas dels med 50 000 000 kronor för ytterligare inköp av varor under innevarande budgetår, dels ock med 250 000 000 kronor för inköp under nästa budgetår.

Departementschefen har framhållit, att den beredskapslagring av olika varor, som äger rum i riksnämndens regi, ännu icke har nått en sådan omfattning, att vår beredskap på detta område är tillfredsställande. Nämnden bör därför enligt departementschefen få tillfälle att utan avbrott fortsätta sin inköps- och lagringsverksamhet. Då den hittills beviljade krediten av 390 000 000 kronor beräknas bliva till fullo disponerad under de första månaderna av 1952, har departementschefen ansett beslut snarast möjligt böra fattas om en utökning av krediten med 50 000 000 kronor. I anledning härav har departementschefen förklarat sig ämna vid anmälan av ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52 hemställa, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen medgiva, att riksnämnden må, efter beslut av Kungl. Maj:t, disponera den i riksgäldskontoret upplagda rörliga krediten intill ett belopp av 440 000 000 kronor. Frågan om ytterligare höjning av krediten har synts departementschefen lämpligen kunna övervägas i samband med behandlingen av frågorna om anslagen under tionde huvudtiteln för budgetåret 1952/53. Med hänsyn till svårigheterna att till rimliga priser inköpa åtskilliga av de för beredskapslagring avsedda varorna har departementschefen förklarat sig icke nu beredd tillstyrka, att den ytterligare höjningen av krediten sättes till högre belopp än 200 000 000 kronor.

Departementschefen har vidare anfört följande.

»I detta sammanhang må nämnas, att rådande inköpsförhållanden på världsmarknaden skapat betydande svårigheter att tillgodose även vårt löpande behov av en del viktiga importvaror. Beträffande vissa råvaror har internationell allokering genomförts och ytterligare åtgärder av detta slag kunna väntas. I ett sådant läge är det av vikt, att de tilldelningar Sverige erhåller i samband med allokeringar och de inköpsmöjligheter som i öv-

rigt yppas i fråga om försörjningsviktiga varor icke gå oss ur händerna. Fall kunna uppkomma, där det för landets försörjning visar sig nödvändigt, att staten uppträder såsom köpare eller eljest gör åtaganden i samband med import av vissa varor. Staten synes härvid lämpligen i vissa fall, efter beslut av Kungl. Maj:t, böra företrädas av riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap. Den omständigheten att riksnämnden närmast skall verka för vår försörjning under krig eller avspärrning bör icke hindra, att nämnden i undantagsfall, efter särskilt bemyndigande av Kungl. Maj:t, ingår avtal, som äro av betydelse för landets löpande försörjning.»

Utskottet vill erinra om att innevarande års riksdag efter förslag av Kungl. Maj:t medgivit, att riksnämnden må, efter beslut av Kungl. Maj:t, disponera den i riksgäldskontoret upplagda rörliga krediten intill ett belopp av 440 000 000 kronor, innebärande en utökning av krediten med 50 000 000 kronor.

Departementschefen har nu föreslagit en ytterligare höjning av krediten. Även utskottet finner en dylik höjning erforderlig. I likhet med departementschefen anser utskottet därvid, att höjningen bör begränsas till 200 000 000 kronor. Härigenom skulle den sammanlagda krediten komma att utgöra 640 000 000 kronor.

Vad av departementschefen i övrigt anförts under förevarande punkt har icke givit utskottet anledning till erinran.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må medgiva, att riksnämnden för ekonomisk försvarsberedskap må, efter beslut av Kungl. Maj:t, disponera den i riksgäldskontoret upplagda rörliga krediten intill ett belopp av 640 000 000 kronor.

Krisförvaltningen.

88:o) Statens handels- och industrikommission: Avlöningar. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 95, s. 146) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 5 100 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 4 200 000 kronor.

Statens handels- och industrikommission har hemställt, att anslaget höjes med 900 000 kronor i anledning av de löneförhöjningar, som genomförts från och med den 1 januari 1951.

Departementschefen har framhållit, att det är förenat med betydande svårigheter att i rådande ovissa utrikes- och handelspolitiska läge göra en beräkning av handels- och industrikommissionens medelsbehov för budgetåret 1952/53. Kommissionen har i sina petita räknat med en något mindre personalstyrka än kommissionen för närvarande har. De på denna förutsättning

grundade anslagsberäkningarna ha synts departementschefen böra godtagas. Departementschefen har därför tillstyrkt, att kommissionens avlöningsanslag för nästa budgetår uppföres med det äskade beloppet eller 5 100 000 kronor.

Utskottet anser sig böra tillstyrka det äskade anslaget och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Statens handels- och industrikommission: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 5 100 000 kronor.

89:o) *Statens handels- och industrikommission: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 96, s. 147), innebärande oförändrad medelsanvisning, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens handels- och industrikommission: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 700 000 kronor.

90:o) *Statens priskontrollnämnd: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 97, s. 147 och 148) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 235 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 1 800 000 kronor.

Statens priskontrollnämnd har hemställt, att anslaget höjes med 435 000 kronor till 2 235 000 kronor. Såsom skäl för ökningen ha åberopats dels de löneförhöjningar, som genomförts för statstjänstemännens del, dels ock den omständigheten att nämndens arbetsbelastning framtvingit en utökning av personalen.

För egen del har departementschefen framhållit, att med hänsyn till rådande ekonomiska läge en avveckling av priskontrollen inom den närmaste tiden icke är tänkbar. Jämväl för nästa budgetår böra därför medel anvisas till priskontrollnämndens verksamhet. Att nu göra en närmare beräkning av nämndens anslagsbehov för budgetåret 1952/53 möter enligt departementschefen stora svårigheter. Priskontrollnämnden har för sin del uppskattat medelsbehovet under avlöningsanslaget på grundval av de hösten 1951 rådande förhållandena. Denna beräkning har synts departementschefen böra godtagas. Departementschefen har därför tillstyrkt, att nämndens avlöningsanslag för nästa budgetår uppföres med det av nämnden äskade beloppet eller 2 235 000 kronor.

Utskottet anser i likhet med departementschefen, att priskontrollnämndens beräkningar av medelsbehovet för avlöningar under nästa budgetår böra kunna godtagas och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Statens priskontrollnämnd: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 235 000 kronor.

91:o) *Statens priskontrollnämnd: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 98, s. 148 och 149), innebärande en av ökad arbetsbelastning för nämnden och av prisstegringar betingad anslagshöjning med 195 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Statens priskontrollnämnd: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 895 000 kronor.

92:o) *Statens bränslekommission: Avlöningar*. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 99, s. 149 och 150) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 075 000 kronor.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 860 000 kronor.

Statens bränslekommission har hemställt, att anslaget höjes med 230 100 kronor.

Med hänsyn till den ovissa utvecklingen på bränslemarknaden är det, framhåller departementschefen, vanskligt att nu bedöma, vilken omfattning bränslekommissionens verksamhet behöver ha under nästa budgetår. Kommissionen har vid sin beräkning av medelsbehovet utgått från det faktiska personalbeståndet vid tiden för anslagsäskandenas framläggande och dessutom räknat med att ytterligare några befattningshavare komma att anställas. Departementschefen har ansett sig i huvudsak kunna godtaga dessa beräkningar. Städningspersonalens ersättningar ha dock förutsatts i fortsättningen skola bestridas från omkostnadsanslaget. I anledning härav bör enligt departementschefen avlöningsanslaget, med en viss avrundning nedåt, uppföras med 1 075 000 kronor.

Utskottet anser sig böra godtaga departementschefens beräkningar av medelsbehovet för nästa budgetår och hemställer alltså,

att riksdagen må till *Statens bränslekommission: Avlöningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 1 075 000 kronor.

93:o) *Statens bränslekommission: Omkostnader*. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 100, s. 150 och 151), innebärande bl. a. att medel till bestridande av särskilda kostnader, av Kungl. Maj:t anvisade att täckas av omkostnadsmedel, icke beräknats för budgetåret 1952/53, får utskottet — under erinran om att anslagsminskningen utgör 415 500 kronor — hemställa,

att riksdagen må till *Statens bränslekommission: Omkostnader* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 437 500 kronor.

Diverse.

94:o) **Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond. Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lotsstyrelsens delfond.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 101 och 102, s. 152) hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1952/53 anvisa

a) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Byggnadsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 1 502 000 kronor;

b) till *Ersättning till statens allmänna fastighetsfond: Lotsstyrelsens delfond* ett förslagsanslag av 387 000 kronor.

95:o) **Omkostnader i samband med inköp och lagring av fasta bränslen m. m. Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 103 och 104, s. 152 och 153), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1952/53 anvisa

a) till *Omkostnader i samband med inköp och lagring av fasta bränslen m. m.* ett förslagsanslag av 4 000 000 kronor;

b) till *Bidrag till internationell patrulleringstjänst i norra Atlanten* ett förslagsanslag av 78 000 kronor.

96:o) **Bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 105, s. 153), innebärande en av belastningen betingad anslagshöjning av 2 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till underhåll av en fyr å Kap Spartel* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 7 000 kronor.

97:o) **Bidrag till vissa internationella byråer. Bidrag till internationella valfångstkommissionen.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 106 och 107, s. 154), innebärande oförändrade medelsanvisningar, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1952/53 anvisa

a) till *Bidrag till vissa internationella byråer* ett förslagsanslag av 9 000 kronor;

b) till *Bidrag till internationella valfångstkommissionen* ett förslagsanslag av 2 500 kronor.

98:o) Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 108, s. 154—156), innebärande en anslagsminskning av 10 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Administrationskostnader för nordiskt ekonomiskt samarbete* för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 55 000 kronor.

99:o) Bidrag till svenska turisttrafikförbundet. I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 109, s. 156 och 157), innebärande en anslagshöjning av 35 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Bidrag till svenska turisttrafikförbundet* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 360 000 kronor.

100:o) Avsättning till fonden för idrottens främjande. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 110, s. 157—159) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 6 000 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft

dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Hansson m. fl.* (I: 37) och den andra inom andra kammaren av herr *Allard m. fl.* (II: 58), i vilka hemställts, att riksdagen vid behandlingen av tionde huvudtiteln till Avsättning till fonden för idrottens främjande måtte anvisa ett anslag av 7 000 000 kronor,

dels ock två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herrarna *Öhman* och *Helmer Persson* (I: 149) samt den andra inom andra kammaren av herr *Dahlgren m. fl.* (II: 185), i vilka hemställts, att riksdagen för sin del förverkligar beslutet från 1939 års lagtima riksdag om avsättning till fonden för idrottens främjande och fonden för friluftslivets främjande samt vidtager åtgärder, som leda till att ett ökat byggande av idrotts- och friluftsanläggningar omedelbart kommer till stånd.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna II: 58 och II: 185.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 5 500 000 kronor.

Sveriges riksidrottsförbund har hemställt, att anslaget höjes med 5 385 000 kronor till 10 885 000 kronor.

Departementschefen har framhållit, att idrottsrörelsen i och för sig är förtjänt av ett starkt stöd från statsmakternas sida. Då emellertid anslaget till avsättning till fonden för idrottens främjande förra året höjdes med inemot 40 procent, har departementschefen ansett sig i år icke kunna förorda en större höjning av anslaget för budgetåret 1952/53 än med 500 000 kronor. Anslaget bör därför enligt departementschefen uppföras med 6 000 000 kro-

nor. Det har förutsatts få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma, hur stor del av anslaget som skall reserveras för idrottsanläggningar. Med hänsyn till rådande arbetsmarknads- och investeringsläge har vidare förutsatts, att ifrågavarande delbelopp icke omedelbart ställes till förfogande.

Utskottet. Med hänsyn till idrottens betydelsefulla verksamhet anser utskottet behjärtansvärt, att denna rörelse, som befinner sig i en fortgående expansion, erhåller verkningsfullt stöd av statsmakterna. Till belysning av denna utveckling kan framhållas, att enligt inhämtade uppgifter antalet till riksidrottsförbundet anslutna föreningar under föregående år ökats med inemot 260 och antalet medlemmar med omkring 40 700. Anslutningen uppgår nu till 9 500 föreningar med 786 000 medlemmar.

I förhållande till motsvarande medelsanvisning för löpande budgetår innebär Kungl. Maj:ts föreliggande förslag en höjning med 500 000 kronor. Vid bedömning av i vad mån denna anslagstilldelning kan i någorlunda rimlig omfattning tillgodose verksamhetens viktigaste bidragsbehov må framhållas bland annat, att anslaget för nästa budgetår kommer att belastas med kostnaderna för Sveriges deltagande i sommarolympiaden, 400 000 kronor. Motsvarande kostnader för vinterolympiaden, 175 000 kronor, ha fallit på anslaget för innevarande budgetår. Av anslagshöjningen åtgå sålunda 225 000 kronor till detta speciella ändamål. Enligt vad utskottet vidare inhämtat har av nu utgående anslag ett belopp av 75 000 kronor måst omdisponeras till det olympiska förberedelsearbetet. Denna summa skall alltså inrymmas i anslaget för nästa budgetår. Härutöver är att märka, att den 15-procentiga löneökningen medför höjda kostnader med omkring 125 000 kronor. Av den av Kungl. Maj:t äskade anslagshöjningen bör alltså för tillgodoseende av nu angivna medelsbehov tagas i anspråk ett sammanlagt belopp av 425 000 kronor. Härtill kommer, att några av de viktigaste utgiftsposterna drabbas av taxehöjningar samt ökade förlägnings- och förplägnadskostnader. Av det anförda torde framgå, att den äskade anslagshöjningen innebär en försämring i förhållande till innevarande budgetår. Den medger sålunda knappast full kompensation för inträdda prisstegringar än mindre att skapa möjligheter till fortsatt utveckling. Synnerligen starka skäl tala därför enligt utskottets mening för en höjning av anslaget utöver Kungl. Maj:ts förslag.

Det kan i detta sammanhang vara av intresse att påvisa resultatet av den ekonomiska undersökning av idrottens totala omsättning, som verkställdes av den s. k. ledareutredningen i vissa typdistrikt. Denna utvisar, att statsanslagen utgöra omkring 10 % av medelsbehovet, 10 % täckas genom gåvor, medlemsavgifter, kommunala bidrag m. m., 40 % erhållas genom tävlingsintäkter. Återstående omkring 40 % måste anskaffas genom olika slag av nöjesarrangemang, danser, basarer m. m.

Utskottet vill erinra om att förra årets riksdag i syfte att bereda utrymme för en förstärkning av anslaget för innevarande budgetår förordade en sedermera beslutad höjning med 5 öre av priset per tipsrad i Aktiebolaget Tipstjänst. Denna prishöjning skulle enligt en försiktigt hållen kalkyl ge

en merinkomst åt statsverket av cirka 3 000 000 kronor under nämnda budgetår. Riksdagen beslöt, att av denna merinkomst anslaget skulle erhålla 1 500 000 kronor, eller sålunda 50 % av den beräknade merinkomsten. Enligt uppgift från Tipstjänst lär det icke anses optimistiskt att utgå från att merinkomsten kan komma att uppgå till 6 000 000 kronor. Utskottet vill vidare framhålla, att enligt vad utskottet under hand från handelsdepartementet inhämtat uppskattades vid den tidpunkt, då förevarande anslag beräknades, inkomsterna av tipsmedel till 43 000 000 kronor. Det har emellertid visat sig, att denna siffra legat i underkant och att i slutet av mars innevarande år inkomsterna i fråga kunde uppskattas till cirka 48 000 000 kronor.

Av det anförda torde framgå, att en anslagshöjning utöver Kungl. Maj:ts förslag är i hög grad påkallad och att enligt vad förenämnda kalkyler utvisa de ekonomiska förutsättningarna härför nu äro gynnsammare än vad fallet var vid tiden för statsverkspropositionens framläggande. Utskottet är därför berett tillstyrka, att en ytterligare höjning av anslaget kommer till stånd.

Vid övertvägande av frågan rörande anslagets storlek har utskottet ansett sig icke kunna helt tillmötesgå det i motionerna I: 37 och II: 58 gjorda yrkandet utan finner sig böra föreslå, att den ytterligare anslagshöjningen begränsas till 500 000 kronor. Anslaget skulle alltså uppföras med 6 500 000 kronor.

Utskottet anser, att det i nuvarande läge icke är möjligt att förverkliga de av 1939 års riksdag godkända principerna för fördelningen av tipsmedlen, varför utskottet icke kan biträda i motionerna I: 149 och II: 185 gjort yrkande härom. I samma motioner har vidare hemställts, att riksdagen måtte vidtaga åtgärder, som leda till att ett ökat byggande av idrotts- och friluftsanläggningar omedelbart kommer till stånd. Utskottet vill gärna understryka behovet av stöd för dylika anläggningar. Det synes emellertid utskottet, såsom även departementschefen förutsatt, böra få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma, hur stor del av avsättningsanslaget till idrottens främjande som skall reserveras för idrottsanläggningar. Utskottet delar departementschefens mening, att till följd av rådande arbetsmarknads- och investeringsläge ifrågavarande delpost icke omedelbart ställes till förfogande. Med hänsyn till vad utskottet sålunda anförut torde sistnämnda båda motioner, såvitt här är i fråga, icke böra påkalla någon riksdagens åtgärd.

Under åberopande av det anförda hemställer utskottet,

att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 37 och II: 58 ävensom med avslag å motionerna I: 149 och II: 185, såvitt här är i fråga, till *Avsättning till fonden för idrottens främjande* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 6 500 000 kronor.

101:o) Avsättning till fonden för friluftslivets främjande. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 111, s. 159) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 750 000 kronor.

Vidare har i förberörda båda likalydande motioner I: 149 av herrar *Öhman* och *Helmer Persson* samt II: 185 av herr *Dahlgren m. fl.* hemställts, att riksdagen för sin del förverkligar beslutet från 1939 års lagtima riksdag om avsättning till fonden för idrottens främjande och fonden för friluftslivets främjande samt vidtager åtgärder, som leda till att ett ökat byggande av idrotts- och friluftsanläggningar omedelbart kommer till stånd.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 750 000 kronor.

Statens fritidsnämnd har hemställt, att anslaget höjes till 1 500 000 kronor.

För egen del har departementschefen med hänsyn till behållningen i fonden för friluftslivets främjande samt till svårigheterna att i nuvarande investeringsläge utföra olika slag av fritidsanläggningar ansett sig icke kunna tillstyrka en höjning av anslaget till avsättning till fonden. Anslaget har för nästa budgetår föreslagits skola uppföras med oförändrat belopp eller 750 000 kronor. I likhet med vad som förutsattes förra året ha högst 5 procent av anslaget ansetts böra få användas för administrationsbidrag till friluftsanslagorganisationer.

Utskottet har under närmast föregående punkt yttrat sig i anledning av det i motionerna I: 149 och II: 185 framförda yrkandet rörande förverkligandet av de av 1939 års riksdag godkända principerna för fördelningen av tipsmedlen. Vad beträffar motionärernas yrkande om ökat byggande av friluftsanläggningar anser utskottet med hänsyn till behållningen i fonden för friluftslivets främjande samt till svårigheterna att i nuvarande investeringsläge utföra olika slag av dylika anläggningar motionerna jämväl i denna del icke böra påkalla någon särskild åtgärd från riksdagens sida.

Utskottet, som icke har något att erinra mot att även för nästa budgetår högst 5 % av anslaget må användas för administrationsbidrag till friluftsanslagorganisationer, tillstyrker Kungl. Maj:ts förslag till medelsanvisning.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionerna I: 149 och II: 185, såvitt här är i fråga, till *Avsättning till fonden för friluftslivets främjande* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 750 000 kronor.

102:o) Avsättning till lotterimedelsfonden. Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 112, s. 160—162) att till ifrågavarande ändamål för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 10 500 000 kronor.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehåft dels två likalydande motioner, väckta den ena inom första kammaren av herr *Birger Andersson m. fl.* (I: 93) och den andra inom andra kammaren av herr *Larsson i Luttra m. fl.* (II: 159), i vilka hemställts, att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte begära, att vid fördelning av lotterimedel hänsyn måtte tagas till de synpunkter, som i motionerna framförts, innebärande att Folkrorelsernas konstfrämjande vid fördelningen av medlen under budgetåret 1952/53 bör komma i åtnjutande av ett bidrag av 40 000 kronor,

dels ock en inom första kammaren av herr *Nordenson* väckt motion (I: 280), vari hemställts, att riksdagen till Avsättning till lotterimedelsfonden måtte anvisa ett anslag av 11,5 miljoner kronor.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sina yrkanden, hänvisas till motionerna I: 93 och I: 280.

Anslaget är för innevarande budgetår uppfört med 9 500 000 kronor.

Bidragen från lotterimedelsfonden till landsbygden och de mindre städernas kulturinstitutioner ha ökat under det senaste kalenderåret. Samtidigt ha åtgärder vidtagits för att begränsa de fasta bidragen. Då förhandlingarna om ökade kommunala bidrag till teatrarna i de större städerna icke slutförts och dessutom allenast halva budgetåret tilländalupit, kan, framhåller departementschefen, någon fullständig redovisning för användningen av den för innevarande budgetår beviljade anslagshöjningen ännu icke lämnas. På grund av den allmänna kostnadsstegring, som inträffat under år 1951, kan man dock förutse att det skall möta stora svårigheter att tillgodose det av riksdagen uttalade önskemålet, att huvudparten av den medgivna anslagshöjningen av 2 000 000 kronor skall komma landsbygden och de mindre städerna till del. För att öka möjligheterna att tillgodose landsortens intressen har departementschefen därför förordat, att anslaget för innevarande budgetår höjes med 500 000 kronor. Departementschefen har förklarat sig komma att göra hemställan härom i samband med anmälan av ärenden angående egentliga statsutgifter å tilläggsstat II till riksstaten för budgetåret 1951/52. I detta sammanhang har departementschefen framhållit, att de större städernas teater- och konsertverksamhet, som erhåller stora bidrag från lotterimedelsfonden, kommer icke blott dessa orters invånare utan även befolkningen i omnejden till godo och att de större städernas teatrar ha betydelse som inspirationskällor samt rekryterings- och utbildningsbaser för teaterverksamheten ute på landsbygden och de små platserna.

I anledning av statsutskottets utlåtande nr 10/1951 rörande den förskottsdisponering av anslaget till avsättning till lotterimedelsfonden, som under flera år förekommit, vill departementschefen framhålla, att förskottsdisponeringen endast innebär, att då på försommaren bidrag beviljas för det kommande spelåret, det nya budgetårets anslag måste anlitas. Lotterimedelsfonden har således icke under senare år haft någon större behållning, som kunnat disponeras för ändamålet, vilket däremot tidigare varit fallet.

Den allmänna omkostnadsstegringen och de stora anspråken på bidrag från lotterimedelsfonden skulle, framhåller departementschefen vidare, i och för sig motivera en väsentlig ökning av anslaget för nästa budgetår till avsättning till fonden. Med hänsyn till det ekonomiska läget är departementschefen emellertid icke beredd att tillstyrka, att anslaget för budgetåret 1952/53 uppräknas med högre belopp än 1 000 000 kronor. Anslaget skulle härigenom uppgå till 10 500 000 kronor.

Utskottet vill erinra, att utskottet vid tidigare behandling av förevarande anslag med skärpa framhållit kravet på att landsbygden och de mindre städerna borde för kulturella ändamål erhålla bidrag av statsmedel i väsentligt större utsträckning än vad av Kungl. Maj:t äskade medelsanvisningar medgivit. På förslag av Kungl. Maj:t beslöt 1951 års riksdag att för innevarande budgetår höja anslaget med 2 000 000 kronor, under uttalande av att huvudparten av denna anslagshöjning skulle komma landsbygden och de mindre städerna till del. På grund av den allmänna kostnadsstegringen under år 1951 har årets riksdag på framställning av Kungl. Maj:t å tilläggsstat anvisat 500 000 kronor för att kunna tillgodose det av riksdagen uttalade önskemålet.

Uppenbart är att inträffade prisstegringar och de ökade anspråk av kulturell art, som ställas på lotterimedelsfonden, utgöra goda skäl för en väsentlig höjning av anslaget för nästa budgetår. I nuvarande läge är utskottet dock icke berett att tillstyrka större anslagshöjning än 1 000 000 kronor eller alltså samma belopp som Kungl. Maj:t föreslagit. Härav följer, att utskottet icke biträder yrkandet i motionen I: 280. I anslutning till vad utskottet i det föregående anfört vill utskottet understryka angelägenheten av att landsbygdens och de mindre städernas intressen i fråga om lotterimedel tillgodoses i minst samma proportionella omfattning som för innevarande budgetår.

Vad beträffar det i motionerna I: 93 och II: 159 gjorda yrkandet, som innebär att Folkkrörelsernas konstfrämjande bör erhålla ett från 20 000 kronor till 40 000 kronor förhöjt bidragsbelopp, vill utskottet hänvisa till vad utskottet i det föregående anfört rörande ökad tilldelning av lotterimedel för ett bättre tillgodoseende av landsbygdens och de mindre städernas kulturella behov. På grund härav och då det liksom hittills bör ankomma på Kungl. Maj:t att fördela de anvisade medlen torde motionerna i fråga icke böra påkalla någon riksdagens åtgärd.

Utskottet vill slutligen framhålla, att, sedan det inom handelsdepartementet konstaterats, att till teatrarna i vissa större städer kommunalt bidrag till verksamheten icke alls utgår eller lämnas i betydligt mindre utsträckning än man av hänsyn till omständigheterna trots sig ha anledning vänta, Kungl. Maj:t låtit upptaga förhandlingar med vederbörande lokala instanser för att från deras sida utverka kommunalt stöd till olika teatrar i vidare utsträckning än som hittills förekommit.

Under återopande av det anförda hemställer utskottet,

- a) att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag samt med avslag å motionen I: 280, till *Avsättning till lotteri-medelsfonden* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 10 500 000 kronor;
- b) att motionerna I: 93 och II: 159 icke må till någon riksdagens åtgärd föranleda.

103:o) **Kostnader för företagsräkning.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 113, s. 162 och 163), innebärande en anslagsminskning av 260 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kostnader för företagsräkning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 600 000 kronor.

104:o) **Kommittéer och utredningar genom sakkunniga.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 114, s. 163), innebärande en anslagsminskning av 40 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må till *Kommittéer och utredningar genom sakkunniga* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 500 000 kronor.

105:o) **Extra utgifter. Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst.** I enlighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkterna 115 och 116, s. 163 och 164), innebärande beträffande förstnämnda anslag oförändrad medelsanvisning och beträffande sistnämnda anslag en minskning med 6 000 kronor, hemställer utskottet,

att riksdagen må för budgetåret 1952/53 anvisa

- a) till *Extra utgifter* ett reservationsanslag av 50 000 kronor;
- b) till *Barntillägg åt vissa befattningshavare i statens tjänst* ett förslagsanslag av 18 000 kronor.

Uppskjutna frågor.

106:o) Utskottet kommer framdeles att avgiva utlåtande i fråga om nedannämnda av Kungl. Maj:t under följande punkter framställda förslag, nämligen

punkten 50: Bidrag till Aktiebolaget Svensk torvförädling för torvforskning,

punkten 51: Bränsleteknisk forskning,

punkten 58: Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare å lots- och fyrstaten samt

punkten 67: Statens sjöhistoriska museum: Avlöningar; vilket utskottet härmed får för riksdagen anmäla.

Stockholm den 25 april 1952.

På statsutskottets vägnar:

MARTIN SKOGLUND.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från f ö r s t a kammaren: herrar Gustaf Karlsson, Näsgård, Ohlon, fröken Andersson, herrar Leander, Gillström, Pålsson, Sundelin, Bergh, Hesselbom, Erik Gustaf Andersson, Einar Persson, fru Lindström, herrar Birger Andersson och Bergman; samt

från a n d r a kammaren: herrar Skoglund i Doverstorp, Svensson i Grönvik, Mårtensson i Uddevalla, Wallentheim, Lindholm, Rubbestad, Staxäng, Åkerström, Hoppe, Kollberg, Thapper, Widén, Wedén, Nihlfors och Karlsson i Olofström.

Reservationer.

1) vid *punkten 4* (Kommerskollegium: Avlöningar) av herr *Ohlon*, fröken *Andersson*, herrar *Sundelin*, *Bergh*, *Skoglund* i Doverstorp, *Staxäng*, *Kollberg*, *Widén*, *Wedén* och *Nihlfors*, vilka ansett, att utskottet bort i anledning av motionerna I: 276 och II: 330 samt I: 277 och II: 329 föreslå höjning av anslaget och att därför

dels andra och tredje styckena i utskottets yttrande bort ersättas med text av följande lydelse:

»När ifrågavarande byrå inrättades år 1946 förutsattes, att den skulle organiseras på tre avdelningar, nämligen en för registrering av avtal, en för verkställande av specialundersökningar och en för fortlöpande analyser av priser och marknadsförhållanden. De båda förstnämnda avdelningarna ha upprättats, under det att den tredje av brist på medel icke kunnat komma till stånd. Det ligger i sakens natur, att samtliga dessa avdelningar måste fungera, därest byrån skall kunna ej endast registrera avtal utan även verkligen vara i stånd att bedöma avtalens verkningssätt. Det har visserligen framhållits, att nyetableringssakkunnigas den 20 september 1951 framlagda förslag till lag om skydd mot samhällsskadlig konkurrensbegränsning ännu är föremål för remissbehandling. Det är emellertid att märka, att de sakkunniga föreslagit en avsevärd utbyggnad av monopolutredningsbyrån. Det förtjänar därvid framhållas, att behovet av en utvidgning av byrån vitsordats jämväl av reservanterna inom kommittén, som ansett, att byrån bl. a.

bör sättas i tillfälle att utan dröjsmål upptaga en allmän analysverksamhet med syfte att klarlägga de strukturella förändringarna inom vårt näringsliv och konkurrensbegränsningarnas roll i detta avseende. Av det anförda torde följa, att en verksamhet i huvudsaklig överensstämmelse med den år 1946 planerade organisationen redan fr. o. m. budgetåret 1952/53 icke kan på ett mindre önskvärt sätt föregripa de förslag till omorganisation av byrån, som eventuellt kunna komma att följa av nyetableringssakkunnigas förslag.

Enligt utskottets mening är det särskilt angeläget, att analyser av pris- och marknadsförhållanden möjliggöras genom att den tredje avdelningen inom monopolutredningsbyrån inrättas. Såsom motionsvis framhållits är det utan sådana analyser icke för närvarande möjligt att med bestämdhet uttala sig om konsekvenserna av pågående publiceringsverksamhet och näringslivets självsanering. En dylik utökning av byrån får anses utgöra en förutsättning för att kunna bedöma möjligheterna av att inom ramen för ett samarbete mellan näringslivets organ och monopolutredningsbyrån uppnå tillfredsställande resultat vid bekämpningen av konkurrensbegränsningar.

Utskottet är vid angivna förhållanden berett tillstyrka inrättande å kommerskollegii monopolutredningsbyrå av en ny avdelning för analys av pris- och marknadsförhållanden. I enlighet med yrkandet i motionerna I: 276 och II: 330 böra i denna avdelning ingå fyra nya tjänster, nämligen en förste aktuarie med arvode motsvarande löneklass 29, två amanuenser i Cg 22 och ett biträde i Ce 6.

Utskottet anser sig i nuvarande läge icke böra föreslå annan utbyggnad av byrån än vad som framgår av det föregående, varför utskottet finner sig, oaktat starka skäl tala för det i motionerna I: 276 och II: 330 jämväl gjorda yrkandet om förstärkning av personalbeståndet å monopolutredningsbyråns andra avdelning för specialundersökningar, böra avstyrka detsamma.

Till följd av det anförda bör i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag anslagsposten till avlöningar till övrig icke-ordinarie personal höjas med i runt tal 35 800 kronor och anslagsposten till rörligt tillägg med i runt tal 11 600 kronor samt anslagets slutsumma med $(35\,800 + 11\,600 =)$ 47 400 kronor till 2 020 600 kronor.»

dels ock utskottets hemställan bort hava följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 276 och II: 330 samt 1: 277 och II: 329,

a) bemyndiga Kungl. Maj:t att i personalförteckningen för kommerskollegium vidtaga de ändringar, som i statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1952 och av utskottet angivits;

b) godkänna följande avlöningsstat för kommerskollegium, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1952/53:

Avlöningsstat.

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	887 400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t	10 500
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal ..	651 500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	471 200

Summa kronor 2 020 600;

c) till *Kommerskollegium*: *Avlöningar för budgetåret 1952/53 anvisa ett förslagsanslag av 2 020 600 kronor.*»

2) vid *punkten 35* (Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning) av herrar *Ohlon, Sundelin, Bergh, Kollberg, Widén, Wedén* och *Nihlfors*, vilka ansett, att utskottet bort i anledning av motionerna I: 278 och II: 326 föreslå höjning av anslaget och att därför

dels andra stycket i utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

»De arbetsuppgifter, som hantverksinstitutet enligt av Kungl. Maj:t fastställd instruktion fått sig ålagda, kunna sammanfattningsvis uttryckas så, att institutet skall verka för en vidare utveckling av hantverket och småindustrien. Dessa båda näringsgrenar intaga med hänsyn till såväl antal sysselsatta som produktionsvärde en betydelsefull ställning. Av statsmakterna hittills beviljade medelsanvisningar för utrustningsändamål understiga betydligt vad 1946 års utredning rörande den fortsatta utbyggnaden av institutet förordat. För att institutet skall kunna ändamålsenligt bedriva sin verksamhet är det nödvändigt, att anslaget höjes. Utskottet är för sin del berett föreslå, att medelsanvisningen för nästa budgetår bestämmes till 50 000 kronor, innebärande i förhållande till Kungl. Maj:ts förslag en uppräknig med 25 000 kronor.»

dels ock utskottets hemställan bort hava följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av Kungl. Maj:ts förslag samt motionerna I: 278 och II: 326, till *Statens hantverksinstitut: Utrustning och inredning* för budgetåret 1952/53 anvisa ett reservationsanslag av 50 000 kronor.»

3) vid *punkten 36* (Statens hantverksinstitut: Särskilda rationaliseringsundersökningar) av herrar *Ohlon, Sundelin, Bergh, Staxäng, Kollberg, Widén, Wedén* och *Nihlfors*, vilka ansett, att utskottet bort i anledning av motionerna I: 279 och II: 323 föreslå anvisande av medel för angivna ändamål och att därför

dels andra stycket i utskottets yttrande bort hava följande lydelse:

»Uppenbart är, att det inom hantverksinstitutet bedrivna rationaliseringsarbetet har en synnerligen stor uppgift att fylla både för landets näringsliv i

allmänhet och för dess utövare i synnerhet. För att ekonomiskt möjliggöra detta arbete är det angeläget, att, i likhet med vad som göres på andra områden inom vårt näringsliv, staten lämnar direkt medverkan för att täcka en del av de med rationaliseringsundersökningarna förenade kostnaderna. Utskottet vill i anledning härav föreslå, att för ändamålet anvisas ett anslag av 25 000 kronor.»

dels ock utskottets hemställan bort hava följande lydelse:

»att riksdagen må, i anledning av motionerna I: 279 och II: 323, till *Statens hantverksinstitut: Särskilda rationaliseringsundersökningar* för budgetåret 1952/53 anvisa ett anslag av 25 000 kronor.»

4) vid *punkten 40* (Statens kommitté för byggnadsforskning) av herrar *Wedén* och *Nihlfors*.

5) vid *punkten 41* (Byggnadsforskning) av herrar *Sundelin*, *Hesselbom*, *Wedén* och *Nihlfors*.

6) vid *punkten 72* (Bidrag till handelshögskolan i Stockholm)

a) av herrar *Ohlon* och *Kollberg*;

b) av fröken *Andersson*.

7) vid *punkten 73* (Bidrag till handelshögskolan i Göteborg)

a) av herrar *Ohlon* och *Kollberg*;

b) av fröken *Andersson*.

8) vid *punkten 102* (Avsättning till lotterimedelsfonden) av herrar *Birger Andersson* och *Nihlfors*.